

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2018. szeptember 26.*ⁱ

Tartalomjegyzék

I. Jogi háttér	3
II. A jogvita előzményei és a vitatott határozat	4
III. A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet	6
IV. A felek kérelmei a fellebbezési eljárásban	7
V. A fellebbezésről	7
A. A Törvényszék nem megfelelő felülvizsgálatára alapított első jogalapról	7
1. Az első jogalap első részéről	7
a) A felek érvei	7
b) A Bíróság álláspontja	9
2. Az első jogalap második részéről	11
a) A felek érvei	11
b) A Bíróság álláspontja	11
3. Az első jogalap harmadik részéről	13
a) A felek érvei	13
b) A Bíróság álláspontja	13
4. Az első jogalap negyedik részéről	14
a) A felek érvei	14
b) A Bíróság álláspontja	15

* Az eljárás nyelve: angol.

1) Az első kifogásról	15
2) A második kifogásról	17
5. Az első jogalap ötödik részéről	18
a) A felek érvei	18
b) A Bíróság álláspontja	18
6. Az első jogalpra vonatkozó következtetés	19
B. Az EUMSZ 101. cikk téves alkalmazására alapított második jogalpról	19
1. A második jogalap első részéről	19
a) A felek érvei	19
b) A Bíróság álláspontja	20
2. A második jogalap második részéről	22
a) A felek érvei	22
b) A Bíróság álláspontja	23
3. A második jogalap harmadik részéről	24
a) A felek érvei	24
b) A Bíróság álláspontja	25
C. A fellebbezővel szemben kiszabott bírságra vonatkozó harmadik jogalpról, valamint az első jogalap első részéről, amennyiben az a korlátlan felülvizsgálati jogkör megsértésén alapul	26
1. A felek érvei	26
2. A Bíróság álláspontja	27
VI. A megtámadott ítélet részleges hatályon kívül helyezéséről	30
VII. Az elsőfokú eljárásról	31
A költségekről	31

„Fellebbezés – Kartellek – A kártyacsipek európai piaca – Kétoldalú kapcsolatok hálózata – Érzékeny kereskedelmi információk cseréje – A bizonyítékok eredetiségének vitatása – Védelemhez való jog – »Cél általi« versenykorlátozás – Egységes és folyamatos jogsértés – Bírósági felülvizsgálat – Korlátlan felülvizsgálati jogkör – Terjedelem – A bírság összegének kiszámítása”

A C-99/17. P. sz. ügyben,

az **Infineon Technologies AG** (székhelye: Neubiberg [Németország], képviselik: M. Dreher, T. Lübbig és M. Klusmann Rechtsanwälte)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2017. február 24-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselek: A. Biolan, A. Dawes és J. Norris-Usher, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: T. von Danwitz tanácselnök, C. Vajda, Juhász E., K. Jürimäe (előadó) és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. február 28-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2018. április 12-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 A fellebbezésével az Infineon Technologies AG az Európai Unió Törvényszéke 2016. december 15-i Infineon Technologies kontra Bizottság ítéletének (T-758/14, nem tették közzé, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2016:737) hatályon kívül helyezését kéri, amellyel a Törvényszék elutasította az elsődlegesen az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására irányuló eljárásra vonatkozó 2014. szeptember 3-i C(2014) 6250 final bizottsági határozat (AT.39574 – „kártyacsipek” ügy) (a továbbiakban: vitatott határozat) megsemmisítésére, és másodlagosan a fellebbezővel szemben kiszabott bírság összegének csökkentésére irányuló keresetét.

I. Jogi háttér

- 2 Az [EUMSZ 101. cikkben] és az [EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikkének (2) és (3) bekezdése így rendelkezik:

„(2) A Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból:

a) megsértik [az EUMSZ 101. cikket vagy az EUMSZ 102. cikket]; vagy

[...]

(3) A bírság mértékének meghatározásakor tekintetbe kell venni mind a jogsértés súlyát, mind annak időtartamát.”

3 E rendelet 31. cikke értelmében:

„A Bíróság korlátlan jogkörrel rendelkezik az olyan határozatok felülvizsgálatára, amelyekben a Bizottság bírságot vagy kényszerítő bírságot határozott meg. A kiszabott bírságot vagy kényszerítő bírságot törölheti, csökkentheti vagy növelheti.”

4 Az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; a továbbiakban: 2006. évi iránymutatás) 20–23. pontja a bírságok kiszámításával kapcsolatban kimondja:

„20. A súlyosságot minden egyes jogsértéstípusnál esetenként állapítják meg, valamennyi releváns körülmény figyelembevételével.

21. Általános szabály szerint az eladások értékének szóban forgó arányát akár 30%-ban is megállapíthatják.

22. Annak eldöntéséhez, hogy az eladások értékének adott esetben alkalmazandó aránya alacsonyabb vagy magasabb legyen ennél a mértéknél, a Bizottság olyan tényezőket fog figyelembe venni, mint például a jogsértés jellege, az érintett felek összesített piaci részesedése, a jogsértés földrajzi kiterjedése, valamint az, hogy a jogsértés megvalósult-e.

23. Az árak rögzítéséről, a piac felosztásáról és a termelés korlátozásáról szóló – általában titkos – horizontális megállapodások természetüknél fogva a legsúlyosabb versenykorlátozások közé számítanak. A versenypolitika elvei jegyében szigorú bírságokat kell ellenük alkalmazni. Ezért az ilyen jellegű jogsértések esetén az eladások arányát általában a legmagasabb szinten állapítják meg.”

II. A jogvita előzményei és a vitatott határozat

5 A jogvita előzményei és a vitatott határozat lényeges elemei, ahogyan azok a megtámadott ítélet 1–40. pontjából kitűnnek, a jelen ügy szempontjából a következőképpen foglalhatók össze.

6 A Bizottságot 2008. április 22-én tájékoztatták a Renesas Technology Corp. és leányvállalatai (a továbbiakban: Renesas) által létrehozott kartell fennállásáról a kártyacsipek ágazatában, amely társaságok azt kérték, hogy mentesüljenek a bírság alól a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2006. C 298., 17. o.; a továbbiakban: engedékenységi közlemény) alapján. A Bizottság, miután több ezen ágazatban működő társaság helyiségeiben be nem jelentett helyszíni vizsgálatokat fogantatosított, és miután felvilágosítást kért tőlük, 2011. március 28-án eljárást indított az 1/2003 rendelet 11. cikkének (6) bekezdése alapján először a Koninklijke Philips NV és a Philips France SAS (a továbbiakban együtt: Philips), másodszer a Renesas, valamint harmadszor a Samsung Electronics Co. Ltd és a Samsung Semiconductor Europe GmbH (a továbbiakban együtt: Samsung) ellen.

7 2011 áprilisában a Bizottság egyeztetéseket kezdett a Renessasszal, a Samsunggal és a Philipsszel a Bizottság által az [EUMSZ 101.] és [EUMSZ 102. cikk] alapján folytatott eljárásokról szóló, 2004. április 7-i 773/2004/EK bizottsági rendelet (HL 2004. L 123., 18. o.) 10a. cikke értelmében vett vitarendezés érdekében. Ezen egyeztetések 2012 októberében felfüggesztésre kerültek.

- 8 2013. április 18-án a Bizottság kifogásközlést küldött a Renesas, a Hitachi Ltd, a Mitsubishi Electric Corp., a Samsung, a fellebbező és a Philips részére. A kifogásközlésre vonatkozó észrevételeikben a fellebbező és a Philips vitatták a vitarendezési eljárást követően a Samsung által benyújtott egyes dokumentumok eredetiségét. A Samsung válaszolt ezekre az észrevételekre, és további dokumentumokat nyújtott be a Bizottsághoz. E dokumentumok eredetisége egyébként a Bizottság által 2013. október 9-én és 2014. július 25-én elfogadott két ténymegállapításnak is tárgyát képezi.
- 9 2013. november 20-án meghallgatásra került sor.
- 10 2014. szeptember 3-án a Bizottság elfogadta a vitatott határozatot.
- 11 E határozatban a Bizottság megállapította, hogy négy vállalkozás, nevezetesen a fellebbező, a Philips, a Renesas és a Samsung az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe és az 1992. május 2-i Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.; a továbbiakban: EGT-Megállapodás) 53. cikkébe ütköző egységes és folyamatos jogsértésben vett részt az Európai Gazdasági Térségre kiterjedően a kártyacsipek ágazatában (a továbbiakban: szóban forgó jogsértés). Ez a jogsértés – amely 2003. szeptember 24. és 2005. szeptember 8. között történt – a kártyacsipekre vonatkozott.
- 12 A kártyacsipek piaca két szegmenst foglalt magában, nevezetesen az elsősorban mobiltelefonokban használt SIM-kártyacsipek (a továbbiakban: SIM-csipek) szegmensét, és a banki, biztonsági és azonosítási célra használt nem SIM-kártyacsipek (a továbbiakban: nem SIM-csipek) szegmensét. A szóban forgó jogsértés idején a kártyacsipek piacát folyamatos árzuhanás, a kártyacsipek gyártóinak fő ügyfelei által az árak tekintetében való nyomásgyakorlás, továbbá a kereslet és a kínálat közötti egyensúlytalanság jellemezte, amely a kereslet növekedéséből és az állandó és gyors technológiai fejlődésből, valamint az ügyfelekkel folytatott szerződéses tárgyalások struktúrájából eredt.
- 13 A szóban forgó jogsértés fő jellemzőit illetően a Bizottság úgy vélte, hogy a szankcionált kartell a vitatott határozat címzettjei közötti kétoldalú kapcsolatfelvételek összességén alapult, amely kapcsolatfelvételek 2003-ban és 2004-ben heti rendszerességűek voltak. A Bizottság szerint a jogsértés résztvevői árrögzítésre irányuló kapcsolatfelvételek révén egyeztetették a kártyacsipekre vonatkozó árpolitikájukat, nevezetesen a fő ügyfeleknek javasolt konkrét árak, a minimális árak és az irányárak tekintetében, továbbá információkat cseréltek nem csupán a következő félévre vonatkozó árak alakulása és az árrögzítésre vonatkozó szándékok, de a gyártási kapacitás és annak használata, a jövőbeli piaci magatartás, valamint a közös ügyfelek szerződéseinek tárgyalása tekintetében is. Az összejátszásra irányuló kapcsolatfelvételek ütemezése, amelynek listája a vitatott határozat 4. táblázatában szerepel, a gazdasági ciklus ütemét követte. A Bizottság mind a céljuk, mind az időpontjaik tekintetében összefüggést állapított meg e kétoldalú kapcsolatfelvételek között. Az említett kétoldalú kapcsolatfelvételek alkalmával a vállalkozások néha nyíltan említést tettek a szóban forgó jogsértés résztvevői közötti más kétoldalú kapcsolatfelvételekről, és az összegyűjtött információkat átadták a versenytársaknak.
- 14 A Bizottság a szóban forgó jogsértést egységes és folyamatos jogsértésnek minősítette. Az összejátszásra irányuló kapcsolatok ugyanis egymást kiegészítő jelleggel összekapcsolódtak. Kölcsönhatásuk révén egy egységes céllal bíró átfogó terv keretében hozzájárultak a versenyellenes hatások összességének megvalósításához. A Bizottság szerint a Samsung, a Renesas és a Philips a teljes jogsértésről tudomással bírt. A fellebbező felelősségét ellenben csak annyiban állapították meg e jogsértésért, amennyiben a Samsungmal és a Renessasszal vett részt összejátszásra irányuló magatartásokban, mivel nem volt bizonyíték arra, hogy a Philipsszel is kapcsolatban lett volna, vagy arra, hogy az lett volna a szubjektív benyomása, hogy a szóban forgó jogsértés egészében részt vesz.

- 15 Végül a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó vállalkozások magatartásának célja az Európai Unión belüli versenykorlátozás volt, és ennek a magatartásnak számottevő hatása volt a tagállamok közötti és az EGT-Megállapodás szerződő felek közötti kereskedelemre.
- 16 A kiszabott bírságoknak az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének és a 2006. évi iránymutatásnak megfelelően történő kiszámítása érdekében a Bizottság kifejtette, hogy a szóban forgó jogsértést szándékosan követték el. Az alapösszeg kiszámításához ez az intézmény a kartellel érintett termékek – a vállalkozások által a szóban forgó jogsértésben történő aktív részvételük hónapjai során megvalósított – eladásainak tényleges értékén alapuló éves eladások értékét vette figyelembe. A szóban forgó jogsértéshez 16%-os súlyossági együtthatót alkalmazott. A Bizottság a jogsértés időtartamát illetően a Philips esetében 11 hónap és 14 nap, a fellebbező esetében 18 hónap és 7 nap, a Renesas esetében 23 hónap és 2 nap, valamint a Samsung esetében 23 hónap és 15 nap időtartamot vett figyelembe. A Bizottság az eladások értékének 16%-át alkalmazta együtthatóként kiegészítő összeg címén.
- 17 Az enyhítő körülmények címén a Bizottság a fellebbezővel szemben kirótt bírság összegét 20%-kal csökkentette arra a tényre tekintettel, hogy ez utóbbi a szóban forgó jogsértésért annyiban felelős, amennyiben az összejátszásra irányuló megállapodásokban a Samsunggal és a Renessasszal vett részt, a Philipsszel azonban nem. Az engedékenységi közlemény alapján a Renesast mentesítette a bírság alól, és a Samsung bírságának összegét 30%-kal csökkentette.
- 18 A vitatott határozat 1. cikkében a Bizottság megállapította, hogy a következő vállalkozások az EGT területére kiterjedően a kártyacipek ágazatában részt vettek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe és az EGT-Megállapodás 53. cikkébe ütköző egységes és folyamatos jogsértésben:
- a fellebbező 2003. szeptember 24-től 2005. március 31-ig „a Samsunggal és a Renessasszal való összehangolásra tekintettel” (az 1. cikk a) pontja);
  - a Philips 2003. szeptember 26-től 2004. szeptember 9-ig (az 1. cikk b) pontja);
  - a Renesas 2003. október 7-től 2005. szeptember 8-ig (az 1. cikk c) pontja), és
  - a Samsung 2003. szeptember 24-től 2005. szeptember 8-ig (az 1. cikk d) pontja).
- 19 E határozat 2. cikkében a Bizottság a fellebbezőre 82 784 000 euró (a 2. cikk a) pontja), a Philipsre 20 148 000 euró (a 2. cikk b) pontja), a Renesásra 0 euró (a 2. cikk c) pontja) és a Samsungra 35 116 000 euró (a 2. cikk d) pontja) összegű bírságot szabott ki.

III. A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 20 A Törvényszék Hivatalához 2014. november 13-án benyújtott keresetlevelével a fellebbező elsődlegesen a vitatott határozat rá vonatkozó részének megsemmisítése, másodlagosan pedig a vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti keresetet nyújtott be.
- 21 Keresetének alátámasztására a fellebbező hat jogalapra hivatkozott. Az első két jogalap a védelemhez való jognak és a megfelelő ügyintézés elvének tiszteletben tartására vonatkozott. A harmadik jogalap az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértésén alapult. A másodlagosan felhozott negyedik jogalap az egységes és folyamatos jogsértés fogalmának téves alkalmazásán alapult. Az ötödik és a hatodik jogalap a bírságra vonatkozott.
- 22 A Törvényszék a megtámadott ítélettel elutasította e jogalapokat, következésképpen a fellebbező keresetének egészét.

IV. A felek kérelmei a fellebbezési eljárásban

- 23 Fellebbezésében a fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
  - a fellebbezőt érintő részében semmisítse meg a vitatott határozatot;
  - másodlagosan csökkentse a vitatott határozatban a fellebbezővel szemben kiszabott 82 874 000 euró összegű bírságot egy arányos összegre;
  - másodlagosan új eljárás lefolytatása céljából utalja vissza az ügyet a Törvényszékhez, és
  - a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.
- 24 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:
- utasítsa el a fellebbezést;
  - másodlagosan utasítsa el a fellebbezővel szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti kérelmet, és
  - a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.

V. A fellebbezésről

- 25 A fellebbezésének alátámasztása érdekében a fellebbező három jogalapra hivatkozik.

A. A Törvényszék nem megfelelő felülvizsgálatára alapított első jogalapról

- 26 A fellebbező első jogalapja öt részre oszlik.

1. Az első jogalap első részéről

a) A felek érvei

- 27 Az első jogalap első részével, amely különösen a megtámadott ítélet 160. pontjára vonatkozik, a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy a közötte és a Samsung, illetve a Renesas között létrejött, és a Bizottság által megállapított, állítólag jogellenes tizenegy kapcsolatfelvételtől csak ötöt vizsgált meg, noha a fellebbező minden egyes kapcsolatfelvételt vitatott. A fellebbező szerint a vitatott határozatnak ez a nem teljes és szelektív bírósági felülvizsgálata ellentétes az EUMSZ 263. cikkel, és a bírság összegének nem megfelelő felülvizsgálatát eredményezte. A fellebbező szerint a vitatott kapcsolatfelvételek valamelyikére vonatkozó bizottsági értékelés jogellenessége következtében meg kellett volna semmisíteni a vitatott határozatban a Bizottság által tett megfelelő megállapításokat.
- 28 A Törvényszék az Európai Unió Bírósága alapokmányának 36. cikkében előírt indokolási kötelezettséget is figyelmen kívül hagyta. Így különösen nem terjesztett elő megfelelő indokokat a megtámadott ítélet 160. pontjában kifejtett megközelítésének, valamint az öt felülvizsgált kapcsolat kiválasztásának igazolására.

- 29 Az ilyen szelektív felülvizsgálat a Törvényszék számára nem tette lehetővé az állítólagos jogsértés súlyának teljes értékelését, és a kiszabott bírság összegének felülvizsgálatát. A Törvényszék nem válaszolt kielégítően a fellebbező bírságra vonatkozó érveire, amint az a harmadik fellebbezési jogalapról is kitűnik. Így különösen, mivel a fellebbező jogsértésben való részvétele mindössze öt – bizonyítottan megtörtént – kapcsolatfelvételt csökkent, a Törvényszék nem hagyhatta volna jóvá a Bizottság által a fellebbezővel szemben kiszabott bírság összegét.
- 30 A felül nem vizsgált kapcsolatfelvételek esetében a Törvényszék, különösen a megtámadott ítélet 153. pontjában, pusztán utalt a Bizottság következtéseire, és azokat – az erre vonatkozó kötelezettsége ellenére – egyáltalán nem vizsgálta felül.
- 31 A fellebbező szerint a Törvényszék által végzett szelektív felülvizsgálat ellentmondásos, és nincs összhangban az általa a megtámadott ítélet 136., 137. és a 211. pontjában szereplő értékelésekkel. Ezzel a szelektív felülvizsgálattal a Törvényszék elferdítette a Bizottság állítása szerinti jogsértés jellemzőit, mivel a Törvényszék által vizsgált kapcsolatfelvételek elégtelenek voltak ahhoz, hogy az egységes és folyamatos jogsértés megállapítását a fellebbező vonatkozásában alátámasszák.
- 32 Mivel a Bizottság által megállapított többi kapcsolatfelvételt nem erősítette meg, és különösen mivel a vitatott határozat (160) preambulumbekzdésében említett, a fellebbező és a Renesas között 2003-ban történt állítólagos kapcsolatfelvételeket nem vizsgálta meg, a Törvényszéknek semmilyen alapja nem volt annak megállapítására, hogy a fellebbező és a Samsung 2003-ban jogellenes találkozót tartottak. Következésképpen a fellebbező szerint a Samsunggal 2003-ban történt kapcsolatfelvételek létezésének és tartalmának alátámasztására a Törvényszék – a fellebbező által vitatott bizonyítékokon kívül – semmilyen bizonyítékkal nem rendelkezett.
- 33 A fellebbező kifejti, hogy a szelektív felülvizsgálat érinti a jogi helyzetét, mivel az a harmadik személyektől származó indokolatlan követeléseknek, köztük kártérítési kérelmeknek teszi ki.
- 34 A Bizottság ezen érvek összességét vitatja.
- 35 A Bizottság megjegyzi, hogy a fellebbező nem vitatta a vitatott határozat (38)–(41), (68), (76), (77), (246) és (297) preambulumbekzdésében szereplő megállapítást, amelynek értelmében a kártyacsipek árát főszabály szerint évente meghatározzák. A Bizottság szerint ezért a Törvényszék annak vizsgálatára is szorítkozhatott volna, hogy a fellebbező a 2003 és 2005 közötti időszak során évente legalább egy versenyellenes kapcsolatfelvételtben részt vett-e. Elegendő ugyanis, hogy a versenyellenes kapcsolatfelvételek gazdasági eredménye azon az időpontra túlmenően is kifejti hatásait, amikor megtörténtek.
- 36 E körülmények között a Törvényszék nem volt köteles indokolni az általa vizsgált öt kapcsolatfelvételtre vonatkozó választását, sem pedig a fellebbezőnek a többi hat kapcsolatfelvételtben való részvétele vizsgálatának mellőzését.
- 37 A Törvényszéket nem akadályozták abban, hogy a jogsértés súlyára és a bírság összegére vonatkozó érveket megfelelően értékelje. Így különösen azon kapcsolatfelvételek száma, amelyekben a fellebbező részt vett, nem befolyásolja sem a jogsértés súlyát, sem a 16%-os súlyossági arány alkalmazásának lehetőségét.
- 38 A Törvényszéket abban sem akadályozták meg, hogy a fellebbező egységes és folyamatos jogsértésben való részvételére vonatkozó érveket megfelelően megvizsgálja, mivel az utóbbi évente legalább egy kapcsolatfelvételtben részt vett, és ezek a kapcsolatfelvételek egy átfogó tervbe illeszkedtek. A Törvényszéknek arra is módja volt, hogy a Samsunggal 2003. szeptember 24-én és 2003. november 3-án történt kapcsolatfelvételek versenyellenes jellegére vonatkozó érveket megfelelően értékelje, mivel

a Renesas által előterjesztett bizonyítékok csak egyikei voltak azon okoknak, amelyek miatt a Törvényszék a Samsung tanúi szavahihetőségére és az említett kapcsolatfelvételek során történt információcserére vonatkozó bizottsági következtetéseket helybenhagyta.

- 39 A fellebbezőnek a vitatott határozat teljes hatályon kívül helyezésre vonatkozó érve a Bíróság eljárási szabályzata 169. cikkének (2) bekezdése alapján elfogadhatatlan.
- 40 A megtámadott ítélet 153. cikkére vonatkozó érv hatástalan, mivel a Törvényszék semmilyen következtetést nem vont le a 2003. november 3-án és november 27-én történttől eltérő kilenc versenyellenes kapcsolatfelvételre való hivatkozásból.
- 41 A fellebbező a kártérítési kérelmeknek nem a Törvényszék által alkalmazott megközelítés miatt van kitéve, hanem amiatt, hogy a 2003–2005. évek során évente legalább egy versenyellenes kapcsolatban vett részt.
- 42 A fellebbező a megtámadott ítélet 136. és 137. pontjára vonatkozó érvében két különböző fogalmat téveszt össze, nevezetesen azon versenyellenes kapcsolatfelvételek számára vonatkozó bizonyítékot, amelyekben a fellebbező részt vett, és a kapcsolatfelvételek versenyellenes jellegének bizonyítását.

b) A Bíróság álláspontja

- 43 Elöljáróban meg kell jegyezni, hogy a megtámadott ítélet 160. pontja a fellebbező által a Törvényszék előtt felhozott harmadik jogalap harmadik részének Törvényszék általi értékelésében szerepel, amely részben a fellebbező az EUMSZ 101. cikk megsértésének megállapítását lehetővé tévő bizonyítékok hiányára hivatkozik. Ez a pont a következőképpen szól:

„[...] a [fellebbező] nem vitatja a Bizottság azon megállapítását, amely szerint az árakat főszabály szerint évente meghatározták, ami egyébiránt kitűnik azokból a megbeszélésekből, amelyekben a [fellebbező] részt vett. E körülmények között ahhoz, hogy az EUMSZ 101. cikk megsértését vagy annak hiányát meg lehessen állapítani, elegendő 2003–2005-ig megvizsgálni, hogy a [fellebbező] részt vett-e egy vagy adott esetben két versenyellenes megbeszélésen a Samsunggal vagy a Renessasszal e három év mindegyike során. E körülmények között a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy mindenekelőtt a fellebbező és a Samsung vagy a Renesas közötti öt kapcsolatfelvételt célszerű megvizsgálni, nevezetesen a 2003. szeptember 24-i (első kapcsolatfelvétel), a 2003. november 3-i (második kapcsolatfelvétel), a 2004. március 18-i (hatodik kapcsolatfelvétel), a 2004. június 1-jétől 8-ig tartó (hetedik kapcsolatfelvétel) és a 2005. március 31-i kapcsolatfelvételt (tizennyedik kapcsolatfelvétel); a Bizottság szerint az első és az utolsó kapcsolatfelvétel jelzi a fellebbező szóban forgó jogsértésben való részvételének kezdetét és végét. Tehát csak abban az esetben kell vizsgálni, hogy a többi kapcsolatfelvétel, köztük a 2003. november 17-i – amelyről a fellebbező a beadványaiban és a tárgyaláson azt állítja, hogy nem volt jogellenes –, hozzájárul-e, vagy sem e jogsértés fennállásának megállapításához, ha ezen öt kapcsolatfelvétel alapján nem lehet megállapítani a szóban forgó jogsértés fennállását.”

- 44 Miután megvizsgálta a fellebbezőnek az említett öt kapcsolatfelvételre vonatkozó érveit, a Törvényszék a megtámadott ítélet 207. pontjában arra következtetett, hogy a Bizottság nem követett el hibát annak megállapításával, hogy a fellebbező a Samsunggal és a Renessasszal 2003. szeptember 24. és 2005. március 31. között versenyellenes megbeszéléseken vett részt.
- 45 A Törvényszék azonban nem vizsgálta meg azokat az érveket, amelyekkel a fellebbező a vitatott határozatban vele szemben megállapított hat további kétoldalú kapcsolatfelvételre vonatkozó bizottsági következtetéseket vitatta.

- 46 A fellebbező a Törvényszék e megközelítését lényegében amiatt vitatja, hogy az mind a jogszerűség felülvizsgálata, mind a bírság összegének felülvizsgálata tekintetében összeegyeztethetetlen a teljes körű bírósági felülvizsgálat követelményeivel.
- 47 Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásokban hozott bizottsági határozatok bírósági felülvizsgálatának rendszere az intézmények jogi aktusainak az EUMSZ 263. cikkben létrehozott jogszerűségi vizsgálatából áll, amely az EUMSZ 261. cikk alapján és a felperesek kérelmére a Bizottság által e téren kiszabott szankciók tekintetében korlátlan felülvizsgálati jogkörrel egészíthető ki (2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 71. pont).
- 48 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 263. cikkben foglalt jogszerűségi vizsgálat a Bizottság által az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban hozott valamennyi határozatra kiterjed, amelyeket a Törvényszék mind jogi, mind pedig ténybeli szempontból alapos felülvizsgálatnak vet alá a felperesek által felhozott jogalapok fényében, és az általuk bemutatott bizonyítékok összességére tekintettel (lásd ebben az értelemben: 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 72. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 A jelen esetben a fellebbező többek között a Bizottság azon megállapítása jogszerűségének felülvizsgálatát kérte, amely szerint a fellebbező a 2003. szeptember 24. és 2005. március 31. közötti időszak során egységes és folyamatos jogsértésben vett részt.
- 50 Amint az a jelen ítélet 43. pontjából kitűnik, azt a megközelítését, hogy a szóban forgó tizenegy kétoldalú kapcsolatfelvételtől csak ötöt vizsgált meg, a Törvényszék azzal a fellebbező által nem vitatott ténnyel indokolta, hogy az árákról főszabály szerint évente folytak tárgyalások. Ennek alapján ezt ki kell egészíteni azzal – amint az a jelen ítélet 115. és 116. pontjából kitűnik –, hogy a fellebbező a fellebbezés szakaszában egyáltalán nem terjesztett elő olyan elfogadható érvet, amely ezt az indokolást megcáfolhatná.
- 51 Így egyrészt a Törvényszék a jogilag megkövetelt módon ismertette azokat az okokat, amelyek miatt a fellebbező által vitatott kapcsolatfelvételeknek csak korlátozott számát vizsgálta meg.
- 52 Másrészt úgy kell tekinteni, hogy a fellebbezőnek a szóban forgó jogsértésben való részvételére vonatkozó bizottsági megállapítás jogszerűségének megerősítése érdekében a Törvényszék szorítkozhatott arra, hogy az összejátszásra irányuló első és utolsó kapcsolatfelvételre vonatkozó bizottsági értékelés felülvizsgálatán túl részvételi évenként csupán egy vagy két kapcsolatfelvételre vonatkozó értékelést vizsgál felül.
- 53 A bizonyos időtartamig tartó jogsértés esetén ugyanis az a tény, hogy a kartell megjelenési formái különböző időszakokban érvényesülnek, és azokat hosszabb-rövidebb időszakok választhatják el egymástól, nem befolyásolja e kartell fennállását, amennyiben az e jogsértés részét képező különböző cselekmények egyetlen célt szolgálnak, továbbá egységes és folyamatos jellegű jogsértés keretébe illeszkednek (2006. szeptember 21-i Technische Unie kontra Bizottság ítélet, C-113/04 P, EU:C:2006:593, 169. pont).
- 54 Ezenkívül az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az a tény, hogy valamely vállalkozás nem vett részt a kartell összes alkotóelemében, vagy hogy csekély szerepet játszott azon aspektusokban, amelyekben részt vett, nem releváns valamely jogsértés létezésének megállapítására nézve, tekintettel arra, hogy ezen elemeket csak a jogsértés súlyának értékelésekor és adott esetben a bírság összegének megállapításakor kell figyelembe venni (lásd: 2012. december 6-i Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ítélet, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 55 Következésképpen el kell utasítani az első jogalap első részét, amennyiben az az EUMSZ 263. cikk és az indokolási kötelezettség megsértésén alapul.
- 56 Amennyiben az első jogalap első része szintén a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörének megsértésén alapul – amint az a jelen ítélet 46. pontjából kitűnik –, emiatt azokra a bizonyítékokra vonatkozik, amelyek vizsgálatára a harmadik jogalap keretében kerül sor, és az erre vonatkozóan kifejtett érveket a Bíróság ezzel a jogalappal együttesen fogja megvizsgálni.

2. Az első jogalap második részéről

a) A felek érvei

- 57 Az első jogalap második részével a fellebbező felrója a Törvényszéknek, hogy a megtámadott ítélet 118. pontjában tévesen telepítette rá a Samsung 2003. november 3-i belső elektronikus levelének (a továbbiakban: 2003. november 3-i elektronikus levél) hamis jellegére vonatkozó bizonyítási terhet. A fellebbező szerint mivel a Bizottság – amelynek a jogsértést bizonyítania kell – a megfelelő ügyintézés elvének megfelelően és a fellebbező által felvetett komoly kétségekre tekintettel nem bizonyította ezen elektronikus levél eredetiségét, e bizonyítékot és a Samsung által előterjesztett többi bizonyítékot elfogadhatatlannak kellett volna nyilvánítani.
- 58 A Törvényszék nyilvánvaló hibákat követett el, és a védelemhez való jogot is megsértette azzal, hogy a megtámadott ítélet 74. pontjában megállapította, hogy a fellebbező által benyújtott informatikai szakértői vélemény nem állapította meg az említett elektronikus levél eredetiségének hiányát.
- 59 Ezenkívül a megtámadott ítélet 118. pontjában szereplő azon kijelentésével, hogy a fellebbező nem terjesztett elő érvet a független szakértői vélemény szükségességének bizonyítására, a Törvényszék megsértette a fellebbező védelemhez való jogát és a tisztességes eljáráshoz való jogát. Az Autorité de la concurrence française (francia versenyhivatal) egyik határozata alapján a fellebbező úgy véli, hogy az általa előterjesztett észrevételekre és a Samsung észrevételeire tekintettel a Bizottság köteles lett volna független szakértőt kirendelni a szóban forgó elektronikus levél eredetiségének értékelése céljából. A kartellekre vonatkozó eljárásokban, azok büntető jellege miatt, még inkább ez a helyzet. A Bizottság tudományos értékelése nem alkalmas arra, hogy a hivatkozott bizonyítékok eredetiségével kapcsolatban minden kétséget eloszlasson.
- 60 A Törvényszék e bizonyítékok alapján tévesen értékelt a szóban forgó jogsértés időtartamát és terjedelmét. A Samsung által előterjesztett elfogadhatatlan bizonyítékok hiányában, amelyeket elfogadhatatlannak kellett volna nyilvánítani, a Bizottság nem állapíthatta volna meg, hogy a fellebbező a 2003-as év során jogsértést követett el, és azt sem, hogy egységes és folyamatos jogsértésben vett részt. Így különösen a fellebbező vitatja a megtámadott ítélet 143. és 144. cikkét, valamint az ezen ítélet 150. pontjában szereplő, az ezen időszakból származó bizonyítékokra és a Renesas által benyújtott bizonyítékokra tett utalást, hiszen a Törvényszék azokat nem vizsgálta meg.
- 61 A Bizottság ezen érvek összességének megalapozottságát vitatja.

b) A Bíróság álláspontja

- 62 Elöljáróban rá kell mutatni, hogy a Törvényszék ténymegállapításaiból kitűnik, hogy a 2003. november 3-i elektronikus levelet – amelyet a Samsung terjesztett elő az ügyletre vonatkozó megbeszélések felfüggesztését követően – a Bizottság ugyanazon a napon a fellebbező és a Samsung közötti versenyellenes kapcsolat fennállásának bizonyítására használta fel. A fellebbező a Bizottság előtt vitatta ezen elektronikus levél eredetiségét, és szakértői jelentést terjesztett elő a tényállás második ismertetésére vonatkozó észrevételeiben, amely ismertetés alkalmával az említett jelentést a

fellebbezővel közölték. A Bizottság anélkül, hogy független tudományos szakértői véleményt vett volna igénybe, a saját tudományos értékelése alapján elutasította a fellebbező ezen elektronikus levél eredetiségével kapcsolatos kétségeit.

- 63 Az első jogalap jelen részében a fellebbező vitatja az arra vonatkozó érvének Törvényszék általi elutasítását, hogy a Bizottság elmulasztott független szakértői véleményt beszerezni annak érdekében, hogy a 2003. november 3-i elektronikus levél eredetiségéről megbizonyosodjon. A Törvényszék ebben a tekintetben a megtámadott ítélet 118. pontjában azt állapította meg, hogy a Bizottság rendelkezik bizonyos mérlegelési mozgástérrel a további foganatosítandó intézkedésekről történő döntést illetően, és hogy a jelen esetben a fellebbező nem bizonyította egy ilyen szakértői vélemény szükségességét.
- 64 A fellebbező úgy véli, hogy a Törvényszék ezzel rá telepítette a 2003. november 3-i elektronikus levél hamis jellegére vonatkozó bizonyítási terhet, és ezáltal a megtámadott ítélet jogellenessé vált.
- 65 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jogban a bizonyítékok szabad mérlegelésének elve érvényesül, amelyből egyrészt az következik, hogy amennyiben valamely bizonyítékhoz jogszerűen jutottak, a bizonyíték elfogadhatósága a Törvényszék előtt nem vitatható, másrészt pedig az egyetlen releváns tényező, amelyet a szabályszerűen benyújtott bizonyítékok bizonyító erejének értékelésekor meg kell vizsgálni, a bizonyítékok hitelessége (2013. december 19-i Siemens és társai kontra Bizottság ítélet, C-239/11 P, C-489/11 P és C-498/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:866, 128. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 66 Amennyiben a Bizottság olyan bizonyítékokra hivatkozik, amelyek főszabály szerint elegendőek a jogsértés megtörténtének bizonyításához, az, ha az érintett vállalkozás annak lehetőségére hivatkozik, hogy olyan körülmény következett be, amely alkalmas lehet azon bizonyítékok bizonyító erejének befolyásolására, amelyekre a Bizottság támaszkodik, nem elegendő ahhoz, hogy a Bizottságnak kelljen bizonyítania, hogy e körülmény a bizonyítékok bizonyító erejét nem befolyásolhatta. Éppen ellenkezőleg, azon eset kivételével, amikor az érintett vállalkozás magának a Bizottságnak a magatartása miatt nem képes ilyen bizonyítékot szolgáltatni, az érintett vállalkozásnak kell a jogilag megkövetelt módon bizonyítania egyrészt az általa hivatkozott körülmény fennállását, másrészt pedig azt, hogy e körülmény kétségesé teszi a Bizottság által hivatkozott bizonyítékok bizonyító erejét (2012. november 22-i E.ON Energie kontra Bizottság ítélet, C-89/11 P, EU:C:2012:738, 76. pont).
- 67 Ezeket a megállapításokat abban a helyzetben is alkalmazni lehet, amelyekben a fellebbező – a jelen ügyhöz hasonlóan – nem a bizonyíték hitelességét, hanem annak eredetiségét vitatja.
- 68 A jelen esetben mind a vitatott határozat (164)–(174) preambulumbekzdéséből, mind a megtámadott ítélet 65., 74., 82. és 182. pontjából kitűnik, hogy ebben a határozatban a Bizottság részletesen válaszolt a fellebbező által a 2003. november 3-i elektronikus levél eredetiségével kapcsolatban felvetett kétségekre, és a Bizottság azokat lényegében eloszlatta. E körülmények között a fellebbező feladata volt, hogy a Törvényszék előtt bizonyítsa, hogy a Bizottság válasza a bizonyítékok elégtelensége miatt hibás. Márpedig az utóbbi kérdéssel kapcsolatban a megtámadott ítélet 65. és 82–84. pontjából az tűnik ki, hogy a fellebbezőnek ezeket a hibákat nem sikerült bizonyítania.
- 69 Ebből következik, hogy Törvényszék a bizonyítási teher indokolatlan megfordítása nélkül utasíthatta el a 2003. november 3-i elektronikus levél eredetiségének hiányára vonatkozó fellebbezői érveket azzal az indokkal, hogy a fellebbező nem bizonyította, hogy a Bizottság által adott magyarázat téves. A Törvényszék úgyszintén a bizonyítási teher jogellenes megfordítása nélkül utasíthatta el a megtámadott ítélet 118. pontjában a fellebbező érveit, amelyek szerint a Bizottságnak ezen elektronikus levél eredeti jellegének bizonyítása érdekében független tudományos szakértői véleményt kellett volna kérnie.
- 70 Amennyiben ebben az összefüggésben a fellebbező a védelemhez való jogának megsértését állítja, meg kell jegyezni, hogy a 2003. november 3-i elektronikus levél eredetiségére vonatkozó érveit mind a közigazgatási, mind a Törvényszék előtti eljárás során előterjeszthette volna.

- 71 A fentiekre tekintettel el kell utasítani, mint hatástalant, a fellebbezőnek a megtámadott ítélet 143., 144. és 150. pontjára vonatkozó érveit, mivel azok azon a téves előfeltevésen alapulnak, hogy a Törvényszék a 2003. november 3-i elektronikus levél hamis jellegére vonatkozó bizonyítása terhére a fellebbezőre telepítette.
- 72 Ennélfogva az első jogalap második részét el kell utasítani.

3. Az első jogalap harmadik részéről

a) A felek érvei

- 73 Az első jogalap harmadik részével a fellebbező felrója a Törvényszéknek, hogy az megsértette a védelemhez való jogát, és nyilvánvalóan tévesen alkalmazta a jogot, mivel a megtámadott ítélet 85. pontjában kimondta, hogy a Bizottságnak a 2003. november 3-i elektronikus levél eredetiségére vonatkozó – terhelő bizonyítéknak minősülő – tudományos értékelése megfelelő időben való közlésének elmaradása nem befolyásolta azt az eredményt, amelyre a Bizottság a vitatott határozatban eljutott.
- 74 A fellebbező úgy véli, hogy az a körülmény, hogy a Bizottság ezeket az értékeléseket elmulasztotta vele közölni, megfosztotta attól a lehetőségtől, hogy az ezen elektronikus levél eredetiségével kapcsolatban kinyilvánított komoly kétségeit még inkább alátámassza, és annak hamis jellegét vagy a független szakértői vélemény szükségességét bizonyítsa, és válaszoljon a Bizottság értékelésére. A fellebbező védelemhez való jogának megsértését, amelyet tovább súlyosbít, hogy tévesen rá telepítették az említett elektronikus levél hamis jellege bizonyításának terhére, a tudományos értékeléseknek a Törvényszék előtti eljárás során történő előterjesztésével nem lehet orvosolni.
- 75 A Bizottság ezen érvek összességét vitatja.

b) A Bíróság álláspontja

- 76 A jogalap jelen részében a fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen utasította el az arra vonatkozó érveit, hogy a Bizottság megsértette a védelemhez való jogát, mivel a közigazgatási eljárás során nem közölte vele a 2003. november 3-i elektronikus levél eredetiségére vonatkozó saját tudományos értékeléseit.
- 77 E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 77. és 80. pontjában rámutatott, hogy a Bizottságnak a tudományos értékeléseit mint terhelő bizonyítékokat közölnie kellett volna a fellebbezővel. A Törvényszék ugyanakkor ugyanezen ítélet 81–85. pontjában úgy ítélte meg, hogy a fellebbező nem bizonyította, hogy az az eredmény, amelyre a Bizottság a vitatott határozatban eljutott e közlés esetén eltérő lehetett volna, ezért elutasította a fellebbező által a védelemhez való jogának megsértésére alapított érveket.
- 78 A Törvényszék ezáltal a Bíróság ítélkezési gyakorlatát követte, amely szerint a védelemhez való jog megsértése csak akkor vonja maga után a megtámadott jogi aktus megsemmisítését, ha e szabálytalanság hiányában az eljárás más eredményhez vezethetett volna, amit az érintett vállalkozásnak kell bizonyítania (2016. június 16-i SKW Stahl-Metallurgie és SKW Stahl-Metallurgie Holding kontra Bizottság ítélet, C-154/14 P, EU:C:2016:445, 69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 79 A fellebbező azonban egyáltalán nem terjesztett elő olyan körülményt, amely alkalmas annak bizonyítására, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta volna a jogot, illetve elferdítette volna a tényeket vagy bizonyítékokat azzal, hogy az előterjesztett érvek és bizonyítékok alapján azt úgy vélte, hogy a fellebbező nem bizonyította, hogy a Bizottság által a vitatott határozatban elfogadott következtetés más lett volna, ha ez az intézmény a közigazgatási eljárás során közli vele a tudományos értékeléseket.
- 80 Ennélfogva az első jogalap harmadik részét el kell utasítani.

4. Az első jogalap negyedik részéről

a) A felek érvei

- 81 Az első jogalap negyedik része, amely az ártatlanság véelme, a védelemhez való jog és az indokolási kötelezettség megsértésén alapul, két fő kifogásra oszlik.
- 82 Az első kifogásával a fellebbező a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 93. és 126. pontjában szereplő, a Samsung tanúi szavahihetőségére vonatkozó értékelését vitatja.
- 83 Először is a fellebbező úgy véli, hogy az az érv, amely szerint a Samsung amiatt szavahihető tanú, hogy engedékenységet kért, csak az olyan tanú által előterjesztett bizonyítékokra érvényes, akinek a Bizottság ideiglenesen már engedékenységet biztosított. A vitatott bizonyítékok előterjesztésének időpontjában azonban a Samsung esetében nem ez volt a helyzet. Mivel az ügylet megghiúsulását követően teljes összegű bírságnak volt kitéve, a Samsungnak a hamis nyilatkozattétel miatt semmi veszítenivalója nem volt, annál is inkább, mivel a koreai jog szerint nem fenyegette az a veszély, hogy a hamis nyilatkozattétel miatt büntetőjogi szankciókat alkalmaznak vele szemben.
- 84 Következésképpen a Törvényszéknek a Samsung és a fellebbező közötti vitatott kétoldalú kapcsolatfelvételek alátámasztására más bizonyítékokat kellett volna alapul vennie. Ilyen bizonyítékok azonban nincsenek. E tekintetben a fellebbező a megtámadott ítélet 145–151. pontját kifogásolja, amelyeket szerinte nem lehet egyszerűen a tárgyhoz nem tartozó indokolásnak tekinteni. Ezen ítélet 148. és 149. pontja, amely azt mondja ki, hogy a Samsung által előterjesztett bizonyítékokat az említett jogsértés többi résztvevője alátámasztotta, ellentmond az említett ítélet 155. pontjának. A fellebbező szerint a Philipsnek a megtámadott ítélet 147. pontjában említett elektronikus levele pusztán „hallomásból származó nyilatkozaton” alapult, és a fellebbezőnek a Philipsszel semmilyen kétoldalú kapcsolata nem volt. A vitatott határozat érintett szakaszaiban nem szerepel, hogy az NXP Semiconductors NV olyan bizonyítékokat terjesztett elő, amelyek alátámasztják a Samsung által előterjesztett tényeket. A vitatott határozat (157) preambulumbekzdésében említett körülmény, amely szerint a Renesas e bizonyítékokat alátámasztó tényeket terjesztett volna elő, egyrészt illogikus, másrészt azt megcáfolja a Törvényszék által végzett részleges felülvizsgálat, amelynek során a Törvényszék nem vizsgálta meg és nem is bizonyította, hogy a 2003-as év során – a Samsunggal való vitatott kapcsolatfelvételek évében – sor került-e a Renesas és a fellebbező közötti kapcsolatfelvételle. A Renesas tehát nem támaszthatja alá a vitatott tényeket, amelyeket a Samsungtól származó, elfogadhatatlan bizonyítékok alapján állapítottak meg.
- 85 Mivel a fellebbező tanúja – a Samsung tanújától eltérően – a hamis nyilatkozattétel esetén büntetőjogi szankció veszélyének teszi ki magát, a Törvényszéknek nagyobb súlyt kellett volna tulajdonítania az első tanú nyilatkozatának. A Törvényszéknek az *in dubio pro reo* elve értelmében kétség esetén a fellebbezőnek kellett volna hinnie.
- 86 Másodszor a Törvényszék ezt az elvet azzal is megsértette, hogy a megtámadott ítélet 123. és 124. pontjában az ügyvéd és az ügyfele közötti privilégium szabályát a Samsung javára és a fellebbező rovására alkalmazta. A Samsung szóban forgó nyilatkozatot tevő munkavállalója ugyanis csak homályos emlékekről számolt be a Samsung jogtanácsosának tíz évvel az állítólagos jogsértés után.

- 87 A második kifogásban a fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a jogsértésnek a fellebbező nem SIM-csipjei is részét képezték, nem megfelelően indokolta az ítéletét, és megsértette az *in dubio pro reo* elvét.
- 88 Először is a Törvényszék a megtámadott ítélet 255. pontjában a Samsung belső jelentésének helytelen fordítását használta, és ezáltal elferdítette a bizonyítékokat. A Törvényszék a helyes fordítás alapján nem állapíthatta volna meg, hogy a szóban forgó bizonyítékok alátámasztják azt az állítást, amely szerint a nem SIM-csipek a Samsung és a fellebbező közötti 2003. szeptember 24-i megbeszélés tárgyát képezték.
- 89 Másodszor, a megtámadott ítélet 256. pontjában kifejtett megfontolások alapján nem állapítható meg, hogy a nem SIM-csipekhez kapcsolódó jövedelmeket bele kell foglalni a bírság összegének kiszámításába, és az ellenmondásban van ezen ítélet 160. pontjában megfogalmazott megközelítéssel. A nem SIM-csipeket ugyanis a 2003. szeptember 24-i kapcsolatfelvétel bizonyítására felhasznált Samsung belső jelentés csak a 2004-es év tekintetében említi, egy rendkívül általános nyilatkozatban, amelynek sem a célját, sem a hatását nem lehet versenykorlátozóznak tekinteni. Ez a nyilatkozat nem alkalmas a Samsung bizonytalanságának csökkentésére, mivel a kártyacsipek ágazatában – amelyeknek az állandó technológiai fejlődés miatt rövid az élettartama – az árak folyamatosan csökkennek. A nem SIM-kártyacsipekre vonatkozó bármilyen más kapcsolat hiányában az e termékekkel kapcsolatos jövedelmeket a bírság összegének kiszámításához legfeljebb a 2004-es év tekintetében lehetett volna figyelembe venni.
- 90 Harmadszor a fellebbező vitatja a SIM-csipek és a nem SIM-csipek között a megtámadott ítélet 257. pontjában megállapított összefüggést, mivel az a Bizottság által a vitatott határozat (221) preambulumbekzdésében felhasznált bizonyítékok nyilvánvalóan téves értékelésen, tehát azok elferdítésén alapul. E határozat (6) és (221) preambulumbekzdéséből ugyanis az tűnik ki, hogy a kártyacsipek piacát két szegmensre lehetett felosztani. A Bizottság még akkor sem állapíthatta volna meg ezt az összefüggést, ha ez a szegmentálás nem volna abszolút.
- 91 Negyedszer, még ha feltételezzük is, hogy ez az összefüggés fennáll, a Törvényszék nem fejtette ki, hogy SIM-kártyacsipekre vonatkozó állítólagos tárgyalások hogyan érinthették a nem SIM-csipekre vonatkozó versenyt. Így különösen, a megtámadott ítélet 258. pontja ennek alapján nincs megfelelően megindokolva. Egyébként a vitatott határozat (217) preambulumbekzdésében hivatkozott Renesas nyilatkozat – amely szerint a jogsértés a kártyacsipek mindkét típusára vonatkozott és a nem SIM-alkalmazásokra vonatkozó információknak a SIM-alkalmazások szállítói számára volt jelentősége – nem volt alátámasztva, és azt a fellebbező és a Philips vitatta. Márpedig erre a vitásra tekintettel az említett nyilatkozatot további tényekkel kellett volna alátámasztani annak érdekében, hogy azt figyelembe lehessen venni.
- 92 A Bizottság vitatja mindezen érvek megalapozottságát.

b) A Bíróság álláspontja

1) Az első kifogásról

- 93 Az első kifogásával a fellebbező a Törvényszék bizonyos megállapításait vitatja a Samsung tanúi szavahihetősége és az utóbbi által előterjesztett bizonyítékoknak tulajdonított bizonyító erő tárgyában.
- 94 Ebben a tekintetben mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 93. pontjában helyesen állapította meg, hogy az a tény, hogy a Samsung munkavállalóját – aki a fellebbező által kétségbe vont bizonyító erejű nyilatkozatot tette – a Koreai Köztársaságban a hamis

nyilatkozattétel esetén nem fenyegette büntetőjogi szankció, nem szünteti meg e nyilatkozat bizonyító erejét, mivel a Samsung mint az engedékenységi közlemény alkalmazásának kérelmezője hamis nyilatkozat esetén az ezen engedékenységből származó előnyök elvesztését kockáztatja.

- 95 Az engedékenységi közlemény alkalmazásának kérelmezője részéről a Bizottság félrevezetésére irányuló bármilyen szándék ugyanis megkérdőjelezheti a kérelmező együttműködésének őszinteségét és teljességét, következésképpen megfoszthatja a kérelmezőt attól a lehetőségtől, hogy az említett közlemény kedvezményéből teljes mértékben részesülhessen (lásd analógia útján: 2013. december 19-i Siemens és társai kontra Bizottság ítélet, C-239/11 P, C-489/11 P és C-498/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:866, 138. pont).
- 96 Továbbá a fellebbező azzal az állításával, amely szerint a Samsung által előterjesztett bizonyítékokat a szóban forgó jogsértés többi résztvevőjének is meg kellett volna erősítenie, amire nem került sor, nem a megtámadott ítélet 148. és 149. pontját vitatja, hanem a Bizottságnak a vitatott határozat (156)–(161) preambulumbekkezdésében szereplő értékelését, amely szerint a Samsung nyilatkozatait a szóban forgó jogsértésben részt vevő más tagok megerősítették. Az említett pontokban azonban a Törvényszék rámutatott arra – anélkül hogy azt a fellebbező a Bíróság előtt vitatta volna –, hogy ezeket az értékeléseket az előtte folyó eljárásban nem vonták kétségbe.
- 97 Következésképpen ez az állítás elfogadhatatlan azon állandó ítélkezési gyakorlat alapján, amely szerint a fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálata az első fokú bíróság előtt tárgyalt jogalapokról és érvekről hozott jogi döntés megítélésére korlátozódik. Ennélfogva a fél nem hivatkozhat először a Bíróság előtt olyan jogalapra vagy érvre, amelyre a Törvényszék előtt nem hivatkozott (lásd ebben az értelemben: 2016. november 8-i BSH kontra EUIPO ítélet, C-43/15 P, EU:C:2016:837, 43. pont; 2017. december 13-i Telefónica kontra Bizottság ítélet, C-487/16 P, nem tették közzé, EU:C:2017:961, 84. pont).
- 98 Ezenkívül el kell utasítani azt az érvet, hogy egyrészt a megtámadott ítélet 148. és 149. pontjának indokolása és ezen ítélet 155. pontja között ellentmondás van. Ez utóbbi pontban ugyanis – anélkül hogy ellentmondott volna annak a ténynek, hogy a Samsung nyilatkozatait összességükben alátámasztották a jogsértésben részt vevő más tagok – a Törvényszék arra szorítkozott, hogy a fellebbező egyik érvére válaszoljon, és megjegyezte, hogy a vitatott határozatnak a fellebbező által kifogásolt (152), (157) és (158) preambulumbekkezdésében a Bizottság csak azt állapította meg, hogy a 2003. november 3-i és november 17-i kapcsolatfelvételeket az említett többi tagtól származó bizonyítékok is alátámasztották.
- 99 Végül a bizonyítékok állítólagos elferdítésére alapított érv – amely arra vonatkozik, hogy a megtámadott ítélet 147. pontja az NXP Semiconductorst említi – a vitatott határozat téves értelmezésén alapul. Ugyanis a fellebbező állításával ellentétesen az NXP Semiconductorst e határozat (158), (159) és (161) preambulumbekkezdése említi.
- 100 Másodszer a megtámadott ítélet (123) és (124) pontját illetően rá kell mutatni arra egyrészt, hogy a fellebbező érve az ezen ítélet 123. pontjában említett nyilatkozat homályos jellegére vonatkozik, valójában e nyilatkozat bizonyító erejének újbóli értékelését kéri, ami a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint e bizonyíték elferdítésének esetét kivéve nem tartozik a Bíróság hatáskörébe (2017. január 12-i Timab Industries és CFPR kontra Bizottság ítélet, C-411/15 P, EU:C:2017:11, 153. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Másrészt a megtámadott ítélet 124. pontjára vonatkozó érvet illetően elegendő azt megállapítani, hogy ez a pont a tárgyhoz nem tartozó indokot fogalmaz meg, amit az azt bevezető „mindenesetre” kifejezés is tanúsít. Ebből következően ez az érv hatástalan.
- 101 Következésképpen az első kifogást el kell utasítani.

2) A második kifogásról

- 102 A második kifogásával, amely a megtámadott ítélet 255–258. pontja ellen irányul, a fellebbező lényegében azt rója fel a Törvényszéknek, hogy az elferdítette a bizonyítékokat, mivel megerősítette a fellebbezőnek a nem SIM-csipekre vonatkozó jogsértésben való részvételével kapcsolatos megállapítást, és azt is megerősítette, hogy a termékekre vonatkozó jövedelmet figyelembe vette a bírság összegének kiszámítása során.
- 103 Elferdítés akkor valósul meg, ha a meglévő bizonyítékok értékelése új bizonyítékok felhasználása nélkül is nyilvánvalóan tévesnek mutatkozik. A fellebbező feladata, hogy pontosan megjelölje az elferdített bizonyítékokat, és bemutassa az állítólag elkövetett értékelési hibákat (lásd ebben az értelemben: 2010. június 17-i Lafarge kontra Bizottság ítélet, C-413/08 P, EU:C:2010:346, 16. és 17. pont; 2017. április 27-i FSL és társai kontra Bizottság ítélet, C-469/15 P, EU:C:2017:308, 47. és 48. pont).
- 104 A megtámadott ítélet 255–258. pontjában a Törvényszék elutasította az előtte felhozott ötödik jogalapot, amely azon alapult, hogy a nem SIM-csipek figyelembevétele miatt a Bizottság tévesen számította ki a bírság összegét.
- 105 Először is a megtámadott ítélet 255. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a fellebbező és a Samsung a 2003. szeptember 24-i kapcsolatfelvétele során a nem SIM-csipek piacának árait beszélte meg. Ezen ítélet 256. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy ez a tény, amely a Samsung egyik munkavállalójának belső jelentésében szerepel, elegendő annak megállapításához, hogy a versenyellenes megbeszélések nem kizárólag a SIM-csipekre vonatkoztak, és ez a tény még abban az esetben is elegendő, ha a nem SIM-csipek tárgyában a fellebbező és a versenytársai közötti információcserének nincs más írásos bizonyítéka.
- 106 Ebben a tekintetben rá kell mutatni, hogy még ha feltételezzük is, hogy a Törvényszék e belső jelentés hibás fordítását vette alapul, a fellebbező által a Bírósághoz benyújtott két fordításból az tűnik ki, hogy a nem SIM-csipeket használó ágazatok, köztük a banki vagy a személyazonosítási ágazat árait a 2003. szeptember 24-i kapcsolatfelvétel során valóban megbeszélték. Következésképpen a Törvényszék a bizonyítékok elferdítése nélkül állapította meg, hogy a nem SIM-csipek áraira vonatkozó információkat e kapcsolatfelvétel alkalmával kicserélték.
- 107 Másodszor a megtámadott ítélet 257. pontjában a Törvényszék ezt azzal egészítette ki, hogy a fellebbező a beadványaiban semmilyen érvet nem terjesztett elő a vitatott határozat (221) preambulumbekzdésében szereplő értékelés megcáfolására, amely szerint összefüggés áll fenn a SIM-csipek és a nem SIM-csipek között. Mivel a Törvényszék szerint a SIM-csipek árát érintő versenyellenes magatartások szükségszerűen hatással voltak a nem SIM-csipek árára, a Törvényszék ezen ítélet 258. pontjában kimondta, hogy az a körülmény, hogy a SIM-csipek és a nem SIM-csipek nem tartoznak ugyanahhoz a termékpiachoz, nem befolyásolja azt a tényt, hogy a Bizottság a bírság összegének kiszámítása során a nem SIM-csipeket figyelembe vehette.
- 108 Márpedig a fellebbező a Bíróság előtt nem vonta kétségbe a beadványainak a Törvényszék által az elsőfokú eljárás során elvégzett értelmezését, amely szerint a fellebbező nem vitatta a Bizottságnak a SIM-csipek és a nem SIM-csipek közötti összefüggésre vonatkozó megállapítását. A Bíróság előtti tárgyalás során az erre vonatkozó kérdésre a fellebbező egyébiránt az említett beadványokban semmilyen arra utaló elemet nem azonosított, hogy ezt az összefüggést a Törvényszék előtt vitatta volna. Következésképpen a fellebbező a Bíróság előtt nem jogosult vitatni az említett összefüggésre vonatkozó értékelést.
- 109 E körülmények között a fellebbező – mivel a Törvényszék előtt nem vitatta eredményesen a vitatott határozatban annak indokolása érdekében kifejtett valamennyi megállapítást, hogy a fellebbező által elkövetett jogsértés a nem SIM-csipekre is kiterjed – nem állíthatja, hogy a Törvényszék megsértette a

korlátlan felülvizsgálati jogkörének terjedelmét azzal, hogy helybenhagyta az említett csipekre vonatkozó jövedelmének a szóban forgó jogsértésben való részvétele teljes időtartama tekintetében való Bizottság általi figyelembevételét.

- 110 Következésképpen a második kifogást, és ebből következően az első jogalap negyedik részét el kell utasítani.

5. Az első jogalap ötödik részéről

a) A felek érvei

- 111 Az első jogalap ötödik részével a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy az elferdítette a bizonyítékokat.
- 112 Először is a Törvényszék azzal ferdítette el a bizonyítékokat, hogy a megtámadott ítélet 160. pontjában megállapította, hogy az árakat főszabály szerint évente határozzák meg. A vitatott határozat (38)–(41), (65), valamint (297) preambulumbekzdéséből ugyanis az tűnik ki, hogy az árakat évente vagy negyedévente, vagy akár ennél is gyakrabban tárgyalták meg. Márpedig ha a Törvényszék figyelembe vette volna az árra vonatkozó negyedévenkénti tárgyalást, akkor további bizonyítékokra lett volna szüksége annak megállapításához, hogy a fellebbező a szóban forgó jogsértésben valóban részt vett.
- 113 Másodszor a Törvényszék elferdítette a bizonyítékokat azzal, hogy a megtámadott ítélet 191–196. pontja szerinti elektronikus levelet a Samsungtól származó elektronikus levélként azonosította. A szóban forgó bizonyítékokból, valamint a vitatott határozat (116) preambulumbekzdéséből ugyanis az tűnik ki, hogy a fellebbező belső elektronikus leveléről van szó. Ez az elferdítés a fellebbező érveinek teljes felülvizsgálatára vonatkozó kötelezettség megsértését eredményezte.
- 114 A Bizottság vitatja ezen érvek megalapozottságát.

b) A Bíróság álláspontja

- 115 Először is a fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszék elferdítette a bizonyítékokat azzal, hogy a megtámadott ítélet 160. pontjában megállapította, hogy az árakat főszabály szerint évente állapítják meg.
- 116 Amint azonban az a megtámadott ítélet 160. pontjából kifejezetten kitűnik, és ezt a fellebbező – akinek a Bíróság előtti tárgyalás során ezzel kapcsolatban kérdést tettek fel – nem cáfolja: a fellebbező a Törvényszék előtt nem vitatta azt a tényt, hogy az árról főszabály szerint évente tárgyaltak. Következésképpen az e 160. pontra vonatkozó érv a jelen ítélet 97. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján elfogadhatatlan.
- 117 Másodszor a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy az a 2004. június 1-je és június 8-a között a Samsunggal való kapcsolatfelvételnek a megtámadott ítélet 191–196. pontjában elvégzett értékelése során elferdítette a ténybeli elemeket.
- 118 Ezt az érvelést a jelen ítélet 100. és 103. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat fényében kell megvizsgálni.

- 119 A jelen esetben a Bizottság és a fellebbező egyetértenek abban, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a megtámadott ítélet 191. és 193. pontjában szereplő elektronikus levél azonos a Samsungtól származó és az annak helyiségeiben megtalált elektronikus levéllel, jóllehet az a fellebbezőtől származik, és azt a fellebbező helyiségeiben találták meg.
- 120 Mindazonáltal a fellebbező a Bíróság előtt a szóban forgó elektronikus levélnek sem a létezését, sem az anyagi tartalmát, sem pedig a Törvényszék által az ezen elektronikus levél alapján levont következtetéseket nem vitatja. Így különösen a fellebbező egyetlen olyan érvet sem terjesztett elő, amely alkalmas annak bizonyítására, hogy a Törvényszék elferdítette a bizonyítékokat azzal, hogy megállapította a fellebbező és a Samsung közötti kapcsolatfelvételt, és azt, hogy ennek alkalmával információkat cseréltek ki, amit a tényállás értékelésére egyedül hatáskörrel rendelkező Törvényszék versenyellenesnek minősített.
- 121 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a szóban forgó elektronikus levél téves azonosítása egy elírásból ered, amely az említett elektronikus levél tartalmára tekintettel érdemben nem befolyásolta a fellebbezőnek a 2004. június 1-je és június 8-a között történt kapcsolatfelvételre vonatkozó érveinek értékelését.
- 122 Amennyiben a fellebbező ehhez hozzáteszi, hogy a szóban forgó elektronikus levél téves azonosítása miatt a Törvényszék megsértette a fellebbező érveinek teljes felülvizsgálatára vonatkozó kötelezettségét, meg kell jegyezni, hogy az érvelése alapján nem lehet azonosítani az általa a Törvényszéknek felrótt téves jogalkalmazásokat, ezért ezt az érvelést mint ebben a tekintetben elfogadhatatlant el kell utasítani.
- 123 A fentiekre tekintettel az első jogalap ötödik részét el kell utasítani.

6. Az első jogalpra vonatkozó következtetés

- 124 A fenti megfontolások összessége alapján az első jogalapot el kell utasítani, nem érintve az első jogalap első részének a jelen ítélet 191. és azt követő pontjaiban elvégzett vizsgálatát, amennyiben az a korlátlan felülvizsgálati jogkör megsértésén alapul.

B. Az EUMSZ 101. cikk téves alkalmazására alapított második jogalpról

- 125 A fellebbező által felhozott második jogalap három részből áll.

1. A második jogalap első részéről

a) A felek érvei

- 126 A második jogalap első részével a fellebbező felrója a Törvényszéknek, hogy az EUMSZ 101. cikkre tekintettel jogilag tévesen minősítette a releváns tényállást. A fellebbező vitatja a Samsunggal való 2003. szeptember 24-i és 2003. november 3-i kapcsolatfelvétel Törvényszék általi értékelését.
- 127 Elsőként a 2003. szeptember 24-i kapcsolatfelvételt illetően, először is a fellebbező véleménye szerint a megtámadott ítélet 168. pontjában szereplő megfontolások alapján a 2003-as évtől nem lehet versenykorlátozást megállapítani. A fellebbező ugyanis a vitatott határozat (90) és (297) preambulumbekzdésére hivatkozva mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a felhasznált valószínűsítő körülmények csoportjából a 2003-as év áaira vonatkozóan csak két utalást lehet levezetni. Egyrészt egy egyszerű megjegyzést a piac aktuális árszintjéről, amely köztudomású volt, másrészt a 2003-as év negyedik negyedévére vonatkozó árkiigazítást a Schlumberger Smart Cards and

Terminals nevű ügyfél tekintetében. A fellebbező továbbá úgy véli, hogy a megtámadott ítélet említett 168. pontjában szereplő, az árakra és a jövőbeli kapacitásokra vonatkozó információcseré nem támaszthatja alá azt a következtetést, hogy az állítólagos jogsértés már a 2003-as évtől kezdve befolyásolhatta a versenyt. Végül a megtámadott ítélet semmilyen elemzést nem tartalmaz a 2003-as árakra vonatkozó megbeszélésnek a versenyre gyakorolt hatásával kapcsolatban, és a Törvényszék ezt az információcserét nem minősítette cél általi versenykorlátozásnak.

- 128 Másodszor a fellebbező úgy véli, hogy önmagában a 2003. szeptember 24-i kapcsolatfelvétel alkalmával tett, a nem SIM-csipekre vonatkozó nyilatkozat, amely egyébiránt általános jellegű, és jövőbeli ármeghatározást vagy jövőbeli piaci magatartást illetően nem tartalmaz adatot, nem elegendő az e termékekre vonatkozó érzékeny információk jogellenes cseréjének megállapításához. Sem a Bizottság, sem a Törvényszék nem állapította meg, hogy ezen információ megosztása korlátozhatná a versenyt. Következésképpen a Törvényszék a megtámadott ítélet 256. pontjában tévesen állapította meg ennek az ellenkezőjét, sőt a bizonyítékokat is elferdítette. Következésképpen a Törvényszék a fellebbezővel szemben kiszabott bírság kiszámítása céljából tévesen vette figyelembe az e termékekre vonatkozó jövedelmet.
- 129 Másodszor a 2003. november 3-i kapcsolatfelvételt illetően a fellebbező egyrészt azt állítja, hogy a Törvényszék megsértette az indokolási kötelezettségét, mivel nem terjesztett elő olyan indokot, amely alapján ezt a kapcsolatfelvételt jogellenes információcserének lehetne minősíteni, és elmulasztott válaszolni az e tárgyra vonatkozóan a keresetlevél 83–86. pontjában szereplő érvekre.
- 130 Másrészt a megtámadott ítélet 181–183. pontjában szereplő, a 2003. november 3-i kapcsolatfelvétel bizonyítására felhasznált bizonyítékok bizonyító erejének értékelése során a Törvényszék megsértette az indokolási kötelezettséget, az ártatlanság vélelmét, nyilvánvaló értékelési hibát követett el, és elferdítette a bizonyítékokat. Sem a Bizottság, sem a Törvényszék nem adott ugyanis megfelelő magyarázatot arra, hogy a 2003. november 3-án elküldött elektronikus levélnek miért léteznek különböző változatai, sem pedig arra, hogy az elektronikus levél eredeti-e. A jelen ítélet 183. pontjában említett valószínűsítő körülmények csoportjával kapcsolatban – amely csak két forrást tartalmaz – a fellebbező kifejti, hogy a Renesas 2003. október 7-i belső elektronikus levele hallomásból szerzett információkon alapul, és mivel az a 2003. november 3-i kapcsolatfelvétel időpontjánál korábbról származik, ez utóbbi megtörténtét nyilvánvalóan nem bizonyíthatja. A Törvényszék nem fejtette ki azokat az indokokat, amelyek miatt a Bizottság arra következtetett volna, hogy a Samsung 2003. november 7-i elektronikus levele, amely csak a 2003. november 17-i jövőbeli találkozóra vonatkozó javaslatot tartalmazta, hogyan támaszthatja alá, hogy a 2003. november 3-i kapcsolatfelvétel megtörtént. A Törvényszék ezen okok miatt megsértette a bizonyítási teherre irányadó szabályokat, elferdítette a bizonyítékokat, és nyilvánvalóan tévesen értékelt.
- 131 A Bizottság úgy véli, hogy ezek az érvek egyszerre elfogadhatatlanok – amennyiben a fellebbező a Törvényszék ténybeli értékeléseit próbálja kétségbe vonni – és megalapozatlanok.

b) A Bíróság álláspontja

- 132 Előjáróban, figyelembe véve a Bizottság érveit, meg kell állapítani, hogy az első rész alátámasztására felhozott érvei lényeges részével a fellebbező nem a Törvényszék ténybeli értékeléseit próbálja kétségbe vonni, hanem azokra a téves jogalkalmazásokra hivatkozik, amelyeket a Törvényszék a 2003. szeptember 24-i és 2003. november 3-i, Samsunggal történt kapcsolatfelvételek értékelése során követett el.
- 133 Először is a 2003. szeptember 24-i kapcsolatfelvételt illetően a fellebbező vitatja a megtámadott ítélet 168. és 256. pontját, mivel a Törvényszék azt mondta ki, hogy a fellebbező által elkövetett jogsértés 2003-as év során kezdődött, és a nem SIM-csipekre vonatkozott.

- 134 Először is az nem vitatott – amint arra a Törvényszék a megtámadott ítéletnek különösen a 166., 168. és 173–175. pontjában rámutatott –, hogy a 2003. szeptember 24-i kapcsolatfelvétel során a fellebbező és a Samsung többek között a jövőbeli árakra vonatkozóan érzékeny információkat cseréltek ki.
- 135 Márpedig a Törvényszék ezt a versenytársak közötti információcserét a célja miatt minősíthette, helyesen, cél általi jogsértésnek, és amint az a jelen ítélet 157–160. cikkéből kitűnik, a fellebbező által az első jogalap második részének keretében felhozott érvek nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy ez a minősítés jogilag téves volna.
- 136 E körülmények között, még ha feltételezzük is, hogy a versenytársak a 2003-as évre vonatkozó árakat nem beszélték meg, a jogsértési időszak kezdete tekintetében a Törvényszék téves jogalkalmazás nélkül állapította meg, hogy a fellebbező ebben a jogsértésben 2003. szeptember 24-től kezdve vett részt.
- 137 Következésképpen egyrészt a fellebbező annak bizonyítására irányuló érvei, hogy a 2003. szeptember 24-i találkozó során nem került sor a 2003-as árak megbeszélésére – azonkívül, hogy azokkal valójában a tények újbóli értékelését kívánja elérni, ami nem tartozik a fellebbezés alapján eljáró Bíróság hatáskörébe –, nem relevánsak.
- 138 Másrészt a Törvényszék egyáltalán nem volt köteles arra, hogy a 2003-as év tekintetében a versenyellenes hatások fennállását megvizsgálja és megállapítsa. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis nem szükséges vizsgálni az összehangolt magatartás hatásait, ha e magatartás versenykorlátozó célja már megállapítást nyert (2009. június 4-i T-Mobile Netherlands és társai ítélet, C-8/08, EU:C:2009:343, 30. pont).
- 139 Másodszor a nem SIM-csipekre vonatkozó jogsértéssel kapcsolatos és a megtámadott ítélet 256. pontja ellen irányuló érvet illetően pontosítani kell, hogy a fellebbező elsőfokú eljárásbeli beadványainak értelmezéséből kitűnik, hogy a fellebbező a Törvényszék előtt felhozott ötödik jogalap keretében tagadta, hogy a nem SIM-csipekre vonatkozóan bármilyen megbeszélésre sor került volna, és egyáltalán nem hivatkozott arra, adott esetben még másodlagos jelleggel sem, hogy a 2003. szeptember 24-i kapcsolatfelvétel alkalmával az e termékekre vonatkozó megbeszélést nem lehet versenyellenes célúnak minősíteni. Következésképpen a Törvényszék nem volt köteles ezt a kérdést ennél mélyebben megvizsgálni. Az ezt meghaladó részt illetően a jelen ítélet 104–109. pontjában szereplő megállapításokra kell utalni.
- 140 Másodszor, a 2003. november 3-i kapcsolatfelvételt illetően a fellebbező vitatja a Törvényszék által a megtámadott ítélet 181–183. és 185. pontjában kifejtett, az e kapcsolatfelvétel megtörténetére, illetőleg annak jogellenes jellegére vonatkozó értékeléseket.
- 141 Először is a megtámadott ítélet 181–183. pontjában a Törvényszék megállapította, egyrészt, hogy a fellebbező nem bizonyította, hogy tévesek volnának a Bizottság arra vonatkozó objektív indokai, hogy a 2003. november 3-i elektronikus levélnek nincs több változata, másrészt létezik olyan más bizonyítékokból eredő valószínűsítő körülmények csoportja, amely az ugyanazon a napon történt versenyellenes kapcsolatfelvétel megtörténetének bizonyítására irányul.
- 142 Ebben a tekintetben, egyrészt a jelen ítélet a 68. és 69. pontjában már rámutatott arra, hogy a vitatott határozatban szereplő, a 2003. november 3-i elektronikus levél eredetiségére vonatkozó bizottsági megállapítások Törvényszék előtti vitatása a fellebbező feladata, továbbá arra, hogy a Törvényszék kifejtette azokat az indokokat, amelyek miatt a fellebbezőnek nem sikerült bizonyítania a megállapítások hibás jellegét.
- 143 E körülmények között a Törvényszék téves jogalkalmazás és az indokolási kötelezettségének megsértése nélkül utasította el a fellebbezőnek a 2003. november 3-i elektronikus levél eredetiségére vonatkozó érveit.

- 144 Másrészt, ami azt az érvet illeti, amellyel a fellebbező a megtámadott ítélet 181. és 183. pontjában említett valószínűsítő körülmények csoportját kifogásolja, elég arra emlékeztetni, hogy a bizonyítékok értékelése, azok elferdítésének esetét kivéve, a fellebbezés szakaszában nem tartozik a Bíróság hatáskörébe. Márpedig, noha a fellebbező azt állítja, hogy az e valószínűsítő körülmények csoportjához tartozó bizonyítékok nem alkalmasak a 2003. november 3-i jogellenes kapcsolatfelvétel megtörténének alátámasztására, e bizonyítékok Törvényszék általi elferdítését a fellebbező egyáltalán nem bizonyítja.
- 145 Másodszor, a megtámadott ítélet 185. pontjában a Törvényszék – amennyiben a fellebbező abból indult ki, hogy a 2003. november 3-i kapcsolatfelvétel nem minősül a cél általi versenykorlátozásnak – elegendőnek ítélte annak megállapítását, hogy a Bizottság nem köteles minden egyes jogellenes megbeszélés tekintetében bizonyítani, hogy az versenykorlátozásnak minősül, mivel bizonyította, hogy a szóban forgó magatartások összességükben véve cél általi versenykorlátozásnak minősülnek.
- 146 A Törvényszék ezáltal – amint azt a fellebbező állítja – megállapította a szóban forgó magatartás jogellenes jellegét, és megtagadta a fellebbező által előterjesztett azon érvek vizsgálatát, amelyek a 2003. november 3-i kapcsolatfelvétel cél általi versenykorlátozás jellegére vonatkoztak.
- 147 Mindazonáltal, tekintettel a jelen ítélet 43–55. pontjában kifejtett megállapításokra, az ilyen megközelítés a jelen ügy körülményei között nem ellentétes a jogsértés megállapítására vonatkozó jogszerűségi vizsgálat követelményeivel. A fellebbező egyébiránt nem állítja, hogy ez a megközelítés alkalmas volna arra, hogy befolyásolja a bírság összegének a jogsértéshez mért megfelelőségének értékelését.
- 148 Következésképpen a második jogalap első részét el kell utasítani.

2. A második jogalap második részéről

a) A felek érvei

- 149 A második jogalap második részével a fellebbező felrója a Törvényszéknek, hogy a megtámadott ítélet 172–176., 185. és 189. pontjában tévesen értelmezte a cél általi versenykorlátozás fogalmát. A fellebbező szerint a Törvényszék nem vizsgálta meg megfelelően a szóban forgó magatartások természetét, így különösen ezen ítélet 176. és 189. pontjában megelégedett egy elégtelen érveléssel és egy ellentmondásos megközelítéssel.
- 150 A fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszék – figyelmen kívül hagyva a Bíróság erre vonatkozó ítélkezési gyakorlatát – elmulasztotta annak vizsgálatát és bizonyítását, hogy a szóban forgó információcsere a kártyacsipek piacán fennálló verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutat-e. A fellebbező szerint a szórványos és az aktuális piaci árakra vagy árak általános és potenciális jövőbeli tendenciáira, valamint a piac alakulására vonatkozó információcsere önmagában véve nem mutat ilyen károsságot az olyan piacon, mint az említett kártyacsippiac, ahol kiélezett verseny folyik.
- 151 A fellebbező kifejti, hogy a megtámadott ítélet 174. pontjában szereplő nem megfelelően indokolt értékelés, amely szerint a vitatott magatartás „a jellegénél fogva” „lehetővé tette a versenytársaknak, hogy korlátozzák” a versenyt, a károssági fok Bíróság által – minden kétséget kizáróan – megkövetelt szempontjának két bizonytalan és különböző feltételét vezeti be.
- 152 Végül figyelembe véve a Törvényszék által vizsgált öt kapcsolatfelvétel különböző jellemzőit, a Törvényszék tévesen állapított meg – amint az a megtámadott ítélet 185. pontjából kitűnik – átfogó, cél általi versenykorlátozást.
- 153 A Bizottság ezen érvek összességét vitatja.

b) A Bíróság álláspontja

- 154 A második jogalap második részében a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy figyelmen kívül hagyta a Bíróság cél általi versenykorlátozás fogalmára vonatkozó ítélkezési gyakorlatát.
- 155 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az annak meghatározásakor lényeges jogi kritérium, hogy valamely megállapodás vagy összehangolt magatartás tartalmaz-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének értelmében vett „cél általi” versenykorlátozást, annak megállapításában áll, hogy az ilyen megállapodás önmagában elegendő károssági fokot mutat a verseny tekintetében ahhoz, hogy úgy legyen tekinthető, hogy a hatásainak vizsgálatára nincs szükség (lásd ebben az értelemben: 2017. április 27-i FSL és társai kontra Bizottság ítélet, C-469/15 P, EU:C:2017:308, 104. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 156 Annak értékelése érdekében, hogy a vállalkozások közötti egyeztetés valamely típusa elegendő károssági fokot mutat-e ahhoz, hogy azt „cél általi” versenykorlátozásnak lehessen tekinteni, többek között az e megállapodás tartalmát, az általa elérni kívánt célkitűzéseket, valamint azt a gazdasági és jogi háttérrel kell megvizsgálni, amelybe a megállapodás illeszkedik. Az említett háttér értékelése keretében figyelembe kell venni továbbá az érintett termékek vagy szolgáltatások jellegét, valamint az érintett piac vagy piacok működésének és szerkezetének tényleges feltételeit (lásd ebben az értelemben: 2013. december 5-i Solvay Solexis kontra Bizottság ítélet, C-449/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:802, 36. pont; 2015. március 19-i Dole Food és Dole Fresh Fruit Europe kontra Bizottság ítélet, C-286/13 P, EU:C:2015:184, 117. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2017. április 27-i FSL és társai kontra Bizottság ítélet, C-469/15 P, EU:C:2017:308, 105. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 157 Először is, ami a 2003. szeptember 24-i kapcsolatfelvételt illeti, a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 164. és 165. pontjában szereplő ténybeli megállapításaiából az tűnik ki, hogy a fellebbező és a Samsung a jelenlegi és jövőbeli kapacitásukra és árakra, valamint a technológiafejlesztési stratégiájukra vonatkozó információkat cserélték ki. A Törvényszék ezen ítélet 166. pontjában úgy ítélte meg, hogy az ilyen, az árakra és a kapacitásokra vonatkozó információcsere – különösen az olyan piacon, ahol koncentrált a kínálat és a kereslet – alkalmas a versenytársak kereskedelmi stratégiájának közvetlen befolyásolására.
- 158 Az e kapcsolatfelvételt ebben a tekintetben cél általi versenykorlátozásnak minősítő bizottsági megállapítást vitató fellebbezői érvekre válaszolva a Törvényszék emlékeztetett még többek között a jelen ítélet 155. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra, és a megtámadott ítélet 173. és 174. pontjában megállapította, hogy a szóban forgó piacra jellemző, a fellebbező által nem vitatott gazdasági tényezők alkalmasak annak bizonyítására, hogy a szóban forgó vállalkozások hasznot húznak az érzékeny információk cseréjéből – amelyek a versenytársaik árral, kapacitással és technológiafejlesztéssel kapcsolatos politikai stratégiájára vonatkoznak –, amennyiben ez az információcsere lehetővé teszi számukra a szóban forgó piachoz szorosan hozzátartozó árcsökkenés lassítását.
- 159 A Törvényszék ezáltal – a fellebbező érveivel ellentétben – követte a jelen ítélet 155. és 156. pontjában említett ítélkezési gyakorlatot. A Törvényszék ugyanis megvizsgálta a versenytársak közötti információcsere tartalmát, beleértve a kicserélt információk természetét is, értékelte a versenytársak által követett célokat, és figyelembe vette azon piac háttérét, amelyen ezekre a megbeszélésekre sor került.
- 160 Egyébiránt a fellebbező véleményével ellentétben, a szóban forgó piacon az érzékeny információk versenytársak közötti kicserélésének cél általi versenykorlátozásnak történő minősítése nem függhet az információcsere gyakoriságától. Ilyen szempont ugyanis egyáltalán nem következik a jelen ítélet 155. és 156. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból.

- 161 Másodszor, a megtámadott ítélet 176. pontjában a Törvényszék elutasította a fellebbező azon érvét, amely szerint a Bizottság nem bizonyította, hogy a 2003. szeptember 24-i kapcsolatfelvétel alkalmával a termelési kapacitásra vonatkozóan folytatott megbeszélések alkalmasak voltak a verseny korlátozására. A Törvényszék szerint, mivel a Bizottság azonosította azokat az okokat, amelyek miatt úgy vélte, hogy az említett információcsere a piac jellemzői miatt alkalmas a verseny korlátozására, nem volt köteles bizonyítani a versenyellenes hatások fennállását.
- 162 Ebből következik, hogy a Törvényszék úgy vélte, hogy a fellebbező az érveivel lényegében azt rója fel a Bizottságnak, hogy nem bizonyította a versenyellenes hatások fennállását. Márpedig egyrészt a fellebbező a fellebbezésében nem állította azt, hogy a Törvényszék félreértette volna az érve jelentését. Másrészt a Törvényszék ezen érve vonatkozó értékelése összhangban van a Bíróságnak a jelen ítélet 138. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatával.
- 163 Harmadszor rá kell mutatni, hogy a fellebbezőnek a megtámadott ítélet 185. pontjára vonatkozó érvét a jelen ítélet 145–147. pontjában felidézett okok alapján el kell utasítani.
- 164 Negyedszer a megtámadott ítélet 189. pontjában szereplő indokot, amely szerint „[a] versenytársak között a [meghatározott termék kategória egészét érintő áremelési szándéokra vonatkozó] bizalmas információk kicserélése szükségszerűen a verseny torzulásával járt”, a kártyacsipkek piacának a megtámadott ítélet 173. pontjában ismertetett gazdasági hátterére figyelemmel nem lehet jogilag tévesnek tekinteni.
- 165 Következésképpen a második jogalap második részét el kell utasítani.

3. A második jogalap harmadik részéről

a) A felek érvei

- 166 A második jogalap harmadik részével a fellebbező a megtámadott ítéletnek a 215–224., 226. és 227. pontjában szereplő, az egységes és folyamatos jogsértésben való részvételére vonatkozó indokokat vitatja.
- 167 A fellebbező egyrészt rámutat a megtámadott ítélet 215., 226. és 227. pontjaiban szereplő indokolás ellentmondásosságára, amennyiben a Törvényszék a szóban forgó teljes jogsértés miatt a fellebbezőt tette felelőssé, miközben azt is megjegyezte, hogy az egységes és folyamatos jogsértés egészében nem vett részt.
- 168 Másrészt a fellebbező emlékeztet arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint valamely vállalkozás egységes és folyamatos jogsértésben való részvételéhez három feltételnek kell teljesülnie, nevezetesen először egy egységes cél elérésére irányuló átfogó terv fennállásának, másodszor e vállalkozás e tervhez való szándékos hozzájárulásának és harmadszor e vállalkozásnak a többi résztvevő jogsértő magatartásáról való bizonyított vagy vélelmezett tudomásának. Márpedig a jelen esetben sem a Törvényszék, sem a Bizottság nem terjesztett elő olyan indokolást, amely lehetővé tenné azt a megállapítást, hogy a fellebbező szándékosan követte ugyanazt az egységes célt, mint a Renesas, a Samsung és a Philips. Amint az a vitatott határozat (312) preambulumbekzdéséből és a megtámadott ítélet 231. pontjából kitűnik, sem a Bizottság, sem a Törvényszék nem állapította meg, hogy a fellebbezőnek tudomása volt a Renesas, a Samsung és a Philips magatartásáról.
- 169 Így mind a Bizottság, mind a Törvényszék figyelmen kívül hagyta a közös tervben való egyéni részvételre irányuló szándékokra vonatkozó szempontot. A 2015. július 15-i voestalpine és voestalpine Wire Rod Austria kontra Bizottság ítéletben (T-418/10, EU:T:2015:516, 302. pont) azonban a Törvényszék ezt a szempontot részletesen megvizsgálta.

170 A Bizottság vitatja e rész megalapozottságát.

b) A Bíróság álláspontja

- 171 A második jogalap harmadik részével a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy az az egységes és folyamatos jogsértésben való részvételének elemzése során tévesen alkalmazta a jogot.
- 172 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az a vállalkozás, amely egységes és összetett jogsértésben a saját magatartása révén vett részt, amely magatartás az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett versenyellenes célú megállapodás vagy összehangolt magatartás fogalmába tartozik, és amely a jogsértés egészének megvalósításához való hozzájárulásra irányul, az említett jogsértésben való részvételének teljes időszakát illetően felelősségre vonható azon magatartásokért is, amelyeket ugyanezen jogsértés keretében más vállalkozások tanúsítottak. Ez a helyzet áll fenn akkor, ha bizonyított, hogy az említett vállalkozás saját magatartásával hozzá kívánt járulni a valamennyi résztvevő által követett közös célokhoz, és tudomása volt a más vállalkozások által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított jogsértő magatartásokról, illetve e magatartásokat észszerűen előre láthatta, és kész volt azok kockázatát elfogadni (2012. december 6-i Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ítélet, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 42. pont; 2015. június 24-i Fresh Del Monte Produce kontra Bizottság és Bizottság kontra Fresh Del Monte Produce ítélet, C-293/13 P és C-294/13 P, EU:C:2015:416, 157. pont).
- 173 Amennyiben viszont a vállalkozás közvetlenül részt vett egy vagy több, egységes és folyamatos jogsértést képező versenyellenes magatartásban, ám nem bizonyított, hogy saját magatartásával hozzá kívánt volna járulni a kartell többi résztvevője által követett közös célokhoz, és hogy tudomása lett volna az e résztvevők által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított többi jogsértő magatartásról, illetve hogy e magatartásokat észszerűen előre láthatta, és kész volt azok kockázatát elfogadni, a Bizottság csak arra jogosult, hogy az olyan magatartásokért fennálló felelősségét tudja be e vállalkozásnak, amelyekben közvetlenül részt vett, valamint az olyan, a többi résztvevő által az övével azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított magatartásokért, amelyekkel kapcsolatban bizonyított, hogy azokról tudomása volt, vagy azokat észszerűen előre láthatta, és kész volt azok kockázatát elfogadni (2012. december 6-i Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ítélet, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 44. pont; 2015. június 24-i Fresh Del Monte Produce kontra Bizottság és Bizottság kontra Fresh Del Monte Produce ítélet, C-293/13 P és C-294/13 P, EU:C:2015:416, 159. pont).
- 174 A jelen esetben ezen ítélkezési gyakorlat alapján a Törvényszék a megtámadott ítélet 226. pontjában arra mutatott rá, hogy az egységes jogsértés megállapítása elkülönül attól a kérdéstől, hogy az e jogsértés miatti felelősség összességében felróható-e ennek a vállalkozásnak.
- 175 Az utóbbi kérdéssel kapcsolatban a megtámadott ítélet 229. és 231. pontjában a Törvényszék által tett megállapításokból egyértelműen kitűnik, hogy a vitatott határozat bizonyos kétértelműsége ellenére, amelynek főbb megfontolásait a Törvényszék a megtámadott ítélet 215., 227. és 228. pontjában kifejtette, a Bizottság ebben a határozatban a fellebbezőt a szóban forgó jogsértésben való részvételéért egyedül a Samsunggal és a Renessasszal való kétoldalú kapcsolatfelvétel miatt tette felelőssé, az e jogsértés egészéért fennálló felelősséget azonban nem a fellebbezőnek tudta be.
- 176 A fellebbező szóban forgó jogsértésben való részvételének terjedelmére vonatkozóan a megtámadott ítéletben található indokolás ennél fogva nem ellentmondásos.
- 177 Ezenkívül, mivel a fellebbezőt nem a szóban forgó jogsértés egészéért, hanem csak e jogsértés megnyilvánulásaiban való közvetlen részvétele mértékében tették felelőssé, a jelen esetben egyáltalán nincs szükség annak bizonyítására, hogy a fellebbező tudott-e az e jogsértés többi résztvevőjének összejátszásra irányuló magatartásáról.

178 Következésképpen a második jogalap harmadik részét, és ebből következően a teljes második jogalapot el kell utasítani.

C. A fellebbezővel szemben kiszabott bírságra vonatkozó harmadik jogalapról, valamint az első jogalap első részéről, amennyiben az a korlátlan felülvizsgálati jogkör megsértésén alapul

1. A felek érvei

179 A fellebbező által felhozott harmadik jogalap két részre osztható.

180 A harmadik jogalap első részében a fellebbező felrója a Törvényszéknek, hogy a fellebbező által vitatott kétoldalú kapcsolatfelvételek nem teljes és szelektív felülvizsgálatával – amint az az első jogalap első része keretében kiemelésre került – a bírság összegének meghatározása során nyilvánvaló értékelési hibát követett el. A korlátlan felülvizsgálati jogköre gyakorlása során a Törvényszéknek figyelembe kellett volna vennie az események számát és az egyes vállalkozásoknak a jogsértésben való egyéni részvételét. A Törvényszék ennek elmulasztásával figyelmen kívül hagyta a Bíróság ítélkezési gyakorlatát. A Törvényszék nem indokolta meg megfelelően azt az értékelését sem, amely szerint a bírság összegének a Bizottság által engedélyezett csökkentése megfelelő volt, jóllehet a Törvényszék a Bizottság által bizonyított kapcsolatfelvételeknek kevesebb mint a felét vizsgálta meg, és a fellebbező vitatta az utóbbi kapcsolatfelvételek alapján vele szemben kiszabott bírság összegének arányosságát.

181 A harmadik jogalap második részében a fellebbező az arányosság elvének megsértését rója fel a Törvényszéknek.

182 A fellebbező először is azt állítja, hogy a Törvényszék nem megfelelően vette figyelembe azt a tényt, hogy a jogsértésben csak korlátozottan vett részt.

183 Egyrészt a fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 239. pontjában tett megállapításával ellentétben a keresetlevelének 172. pontjában és a Törvényszékhez benyújtott válaszában 115. pontjában a Bizottság által engedélyezett 20%-os csökkentés vitatására irányuló érveket terjesztett elő.

184 Másrészt a fellebbező úgy véli, hogy a Törvényszék – a Bíróság ítélkezési gyakorlatát figyelmen kívül hagyva – a bírság összegének meghatározása során nem vette figyelembe a jogsértésben való egyéni részvételének relatív súlyát. Ez az összeg nem tükrözi, hogy a fellebbező ténylegesen milyen mértékben vett részt a jogsértésben, mivel a Törvényszék csak korlátozott számú kapcsolatfelvételt vizsgált meg, a jogsértés többi résztvevője közötti kétoldalú kapcsolatfelvételekről a fellebbezőnek nem volt tudomása, és a fellebbező részvételével létrejövő kapcsolatfelvételek közül csak egy vonatkozott a nem SIM-csipekre. A fellebbező kifejti, hogy a nem SIM-csipekből származó jövedelme a teljes forgalmának több mint 50%-át teszi ki, és a nem SIM-csipekre vonatkozó jogsértés csak a 2004-es évre vonatkozhat. A Törvényszék ebből következően – a Bíróság ítélkezési gyakorlatának követelményeivel ellentétben – nem vette megfelelően figyelembe a forgalomnak azt a részét, amelyet a jogsértés tárgyát képező termékek képviselnek.

185 Másodszor a fellebbező vitatja a megtámadott ítélet 269. és 270. pontját azt állítva, hogy az aránytalan összegű bírság vele szemben történő kiszabásával a Bizottság és a Törvényszék megsértette az Európai Unió Alapjogi Chartájának 49. cikkét, a Törvényszék pedig megsértette a korlátlan felülvizsgálati jogkörét. A fellebbező szerint a Törvényszék nem vette figyelembe, hogy a szóban forgó jogsértésben csak korlátozottan vett részt. Így különösen a bírság összegének meghatározása a forgalom téves és a jelen ítélet 269. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal ellentétes kiszámításából eredt. Ezáltal az

állítólagos jogsértés teljes időtartama alatt a fellebbezőnek a nem SIM-csipekből származó teljes jövedelmét – helytelenül – figyelembe vették. A fellebbező szerint ugyanis a nem SIM-csipekre vonatkozó jogsértés legfeljebb (*quod non*) a 2004-es évre vonatkozhatott.

- 186 A Bizottság úgy véli, hogy ezeket az érveket el kell utasítani.
- 187 Az első részt illetően a Bizottság kifejti, hogy azon kapcsolatfelvételek száma, amelyekben a fellebbező részt vett, egyáltalán nem változtat a jogsértésben való részvételének súlyosságán, mivel a versenyellenes kapcsolatfelvételek gazdasági következményeinek hatásai a kapcsolatfelvételek időpontját követően jelentkeznek.
- 188 E jogalap második részét illetően a Bizottság úgy véli, hogy a Bíróság eljárási szabályzatának 170. cikke alapján elfogadhatatlan az arra alapított érv, hogy a fellebbező jogsértésben való részvétele súlyosságának vizsgálata során a Törvényszéknek figyelembe kellett volna vennie azt a körülményt, hogy e kapcsolatfelvételek közül csak néhány vonatkozott a nem SIM-csipekre, hiszen erre az érvre először a Bíróság előtt hivatkoztak. Mindenesetre a Törvényszék helyesen ítélte úgy, hogy a szóban forgó jogsértés ilyen csipekre vonatkozott.
- 189 Először is a Bizottság arra mutat rá, hogy mivel valamely vállalkozás jogsértésben való részvételének relatív súlyát vagy általa a vállalkozással szemben kiszabható bírság alapösszegének kiszámítása során, vagy pedig az enyhítő, illetve súlyosító körülmény címén veheti figyelembe, a Törvényszék helyesen hagyta jóvá, hogy a kartell valamennyi résztvevőjével szemben 16%-os súlyossági arány kerüljön meghatározásra. A fellebbező nem bizonyította, hogy a számára engedélyezett 20%-os csökkentés olyan túlzott összegű bírság kiszabásához vezetne, amely már aránytalan.
- 190 Másodszor, az arányosság elvének állítólagos megsértését illetően a Bizottság azt állítja, hogy a jogsértés többi résztvevőjével szemben kiszabott bírsághoz képest a vitatott határozatban a fellebbezővel szembeni magasabb összegű bírság kiszabása abból a tényből ered, hogy a fellebbező kártyacsipjeinek eladási értéke a legmagasabb a négy résztvevő közül. A Bizottság ebben a tekintetben közelebbről kifejti, hogy a forgalom objektív szempontnak minősül, amely helyesen mutatja meg, hogy az összejátszásra irányuló magatartás milyen mértékben káros a verseny megfelelő működésére. A fellebbező által hivatkozott egyetlen további tényező sem alkalmas arra, hogy a Törvényszéknek a jogsértés súlyosságára vonatkozó értékélését megváltoztassa.

2. A Bíróság álláspontja

- 191 Mivel a harmadik jogalap két része között részleges átfedés van, azokat együttesen kell megvizsgálni. Egyébiránt a jelen ítélet 56. pontjában kifejtettekkel összhangban az első jogalap első részének érveit is meg kell vizsgálni, amennyiben azok a korlátlan felülvizsgálati jogkör Törvényszék általi gyakorlására vonatkoznak.
- 192 Először is emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag a Törvényszék jogosult felülvizsgálni azt, hogy a Bizottság adott ügyben hogyan értékelte a jogsértő magatartások súlyosságát. A fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálatának tárgya egyrészt az, hogy a Törvényszék jogilag mennyire megalapozottan vette figyelembe a meghatározott magatartás súlyosságának az EUMSZ 101. cikk és az 1/2003 rendelet 23. cikke keretében történő értékelésének összes alapvető tényezőjét, másrészt annak vizsgálata, hogy a Törvényszék a jogilag megkövetelt módon megválaszolta-e a bírság törlése vagy összegének csökkentése iránti kérelem alátámasztása érdekében előadott összes érvet (2017. január 26-i Laufen Austria kontra Bizottság ítélet, C-637/13 P, EU:C:2017:51, 58. pont).
- 193 Másodszor, a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a korlátlan felülvizsgálati jogkör, amelyet az EUMSZ 261. cikknek megfelelően az 1/2003 rendelet 31. cikke biztosít az uniós bíróságnak, a bíróságnak hatáskört ad arra, hogy a szankció jogszerűségének egyszerű felülvizsgálatán túl a Bizottság

értékelését a sajátjával helyettesítse, és a kiszabott bírságot vagy kényszerítő bírságot ennek megfelelően törölje, csökkentse vagy növelje (2011. december 8-i Chalkor kontra Bizottság ítélet, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2017. január 26-i Villeroy & Boch Austria kontra Bizottság ítélet, C-626/13 P, EU:C:2017:54, 81. pont).

- ¹⁹⁴ E korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlása természetesen nem egyezik meg a hivatalból való felülvizsgálattal, az eljárás pedig kontradiktórus. Főszabály szerint a felperesnek kell felhoznia a vitatott határozattal szembeni jogalapokat, és neki kell bizonyítékokat előterjesztenie e jogalapok alátámasztása érdekében (2014. december 18-i Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2017. január 26-i Villeroy & Boch Austria kontra Bizottság ítélet, C-626/13 P, EU:C:2017:54, 83. pont).
- ¹⁹⁵ Mindazonáltal, amint arra a főtanácsnok az indítványának 74. pontjában rámutatott, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke értelmében vett korlátlan felülvizsgálat követelményeinek a bírság tekintetében történő teljesítéséhez az uniós bíróság az EUMSZ 261. cikkben és az EUMSZ 263. cikkben foglalt hatásköreinek gyakorlása során köteles megvizsgálni minden, annak bizonyítására irányuló jogi, illetve ténybeli kifogást, hogy a bírság összege nem felel meg a jogsértés súlyának és időtartamának (2014. december 18-i Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2017. január 26-i Villeroy & Boch Austria kontra Bizottság ítélet, C-626/13 P, EU:C:2017:54, 82. pont).
- ¹⁹⁶ Harmadszor a jogsértés súlyát egyedileg kell értékelni (2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 102. pont). A bírságok összegének meghatározása érdekében figyelembe kell venni a jogsértések időtartamát, és az összes olyan tényezőt, amely hatással lehet a jogsértések súlyának értékelésére, mint például az egyes vállalkozások magatartása, az összehangolt magatartások létrehozásában játszott szerepük, az e magatartásokból származó előnyük, a méretük és az érintett termékek értéke, valamint az, hogy az ilyen típusú jogsértések milyen kockázatot jelentenek az Európai Unió számára (2011. december 8-i Chalkor kontra Bizottság ítélet, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- ¹⁹⁷ Ezen elemek között szerepel a versenyellenes magatartások száma és intenzitása is (lásd ebben az értelemben: 2011. december 8-i Chalkor kontra Bizottság ítélet, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- ¹⁹⁸ A Bíróság ugyanakkor emlékeztetett arra, hogy a jogsértés súlyosságának értékelése során kötelezően figyelembe veendő szempontoknak nem létezik kötelező jellegű vagy kimerítő listája (2009. szeptember 3-i Pym és Pym Consumer kontra Bizottság ítélet, C-534/07 P, EU:C:2009:505, 54. pont; 2013. június 13-i Versalis kontra Bizottság ítélet, C-511/11 P, EU:C:2013:386, 82. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- ¹⁹⁹ Ezenkívül a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a Bizottság valamely vállalkozás jogsértésben való részvételének súlyosságát és az ügy sajátos körülményeit vagy a jogsértés 1/2003 rendelet 23. cikke szerinti súlyának értékelése során, vagy pedig az alapösszegnek az enyhítő és súlyosító körülmények alapján történő kiigazításakor veheti figyelembe. Az ilyen választási lehetőség Bizottság részére történő biztosítása összhangban van a jelen ítélet 196. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlattal, amely mindenesetre azt írja elő, hogy a bírság összegének meghatározása során figyelembe kell venni a szóban forgó vállalkozás egyéni magatartását (2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 104. és 105. pont).

- 200 A jelen esetben mindenekelőtt a vitatott határozatból és a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 215., 229. és 231. pontjában tett megállapításaiból egyértelműen következik, hogy noha ebben a határozatban a Bizottság megállapította az egységes és folyamatos jogsértés fennállását, az intézmény ezért a jogsértésért csak a 2003. szeptember 24-i és a 2005. március 31-i, a Samsunggal és Renesas-szal való jogellenes kapcsolatfelvétel miatt tartotta a fellebbezőt felelősnek. A fellebbezőt tehát csak a vitatott határozatban vele szemben megállapított és az általa a Törvényszék előtt vitatott tizenegy kétoldalú kapcsolatfelvétel miatt tartották felelősnek a szóban forgó jogsértésért.
- 201 A fellebbezőnek a szóban forgó jogsértésben való korlátozott részvételét a Bizottság a bírság kiszámítása során figyelembe vette, és számára enyhítő körülmények címén 20%-os csökkentést biztosított, emellett azonban a szóban forgó jogsértés valamennyi résztvevője esetében azonos 16%-os súlyossági együtthatót is alkalmazta.
- 202 Továbbá a keresetlevélből egyértelműen kitűnik, hogy a fellebbező nemcsak a vitatott határozat rá vonatkozó részének megsemmisítését kérte, hanem másodlagosan a vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentését is. Ebben a tekintetben egyébiránt tisztázni kell, hogy a Bíróság előtti tárgyalás során a Bizottság visszavonta azt az érvelését, amely szerint a fellebbező nem kérte a Törvényszéktől a korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlását.
- 203 A Törvényszék előtt felhozott jogalapokban a fellebbező többek között a Bizottságnak a fellebbező esetében megállapított tizenegy kétoldalú kapcsolatfelvétel mindegyikére vonatkozó értékelését vitatta, és a vele szemben kiszabott bírság összegének kiszámítását mind a 16%-os súlyossági együttható, mind az enyhítő körülmények miatt biztosított 20%-os csökkentés mértéke tekintetében kifogásolta.
- 204 Ebből következően a keresetlevélben kifejtett érvelésével a fellebbező azt kérte, hogy a Törvényszék a szóban forgó jogsértésben való részvételének ténylegességét, és adott esetben e részvétel pontos terjedelmét vizsgálja meg. Ez az érvelés azonban releváns is lehetett – a jelen ítélet 195. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően – annak értékelése céljából, hogy a fellebbező magatartására tekintettel a vele szemben kiszabott bírság összege megfelelő arányban áll-e az általa elkövetett jogsértéssel.
- 205 Ugyanis noha a fellebbező által elkövetett jogsértés súlyának értékelése és a bírság összegének meghatározása során a Törvényszék nem köteles a fellebbező tekintetében megállapított kétoldalú kapcsolatfelvételek pontos számát alapul venni, mindazonáltal ez a szempont a többi mellett releváns szempontnak minősülhet (lásd analógia útján: 2007. január 25-i Dalmine kontra Bizottság ítélet, C-407/04 P, EU:C:2007:53, 132. pont; 2010. október 14-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítélet, C-280/08 P, EU:C:2010:603, 277. pont).
- 206 E körülmények között a Törvényszék csak a korlátlan felülvizsgálati jogköre terjedelmének megsértésével hagyhatta megválaszolatlanul a fellebbező érvét, amely szerint a Bizottság megsértette az arányosság elvét, mivel a kiszabott bírság összegét azon kapcsolatfelvételek korlátozott számának figyelmen kívül hagyásával határozta meg, amelyekben a fellebbező állítólag részt vett. Ez a következtetés annál is inkább igaz, mivel a jelen esetben a Törvényszék meglegedett azzal, hogy a vitatott határozatban a megállapított tizenegy kapcsolatfelvételből ötöt hagyjon jóvá, miközben megválaszolatlanul hagyta azt a kérdést, hogy a Bizottság az e határozatban megállapított hat másik kapcsolatfelvétel megtörténtét is bizonyította-e.
- 207 Márpedig a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amennyiben a megtámadott ítéletben nem vizsgálta felül, hogy a kiszabott bírság összege arányos-e az általa a fellebbezővel szemben megállapított kapcsolatfelvételek számával, és azokat az okokat sem fejtette ki, amelyek miatt ezt a felülvizsgálatot nem végezte el.
- 208 Ezt az értékelést nem vonják kétségbe a Bizottság érvei.

- 209 Kétségtelen, hogy egyrészt, amint a megtámadott ítélet 269. pontjában azt a Törvényszék is felidézte, a teljes forgalomnak a jogsértés tárgyát képező termékekből származó része tükrözi legjobban e jogsértés gazdasági jelentőségét (2015. április 23-i LG Display és LG Display Taiwan kontra Bizottság ítélet, C-227/14 P, EU:C:2015:258, 55. pont), ezért az a tény, hogy a fellebbezőnek a többi szankcionált vállalkozásnál sokkal jelentősebb a forgalma indokolhatja, hogy a jelen esetben a legmagasabb bírságot a fellebbezővel szemben szabják ki.
- 210 Másrészt, a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint, a 2006. évi iránymutatás 23. pontjára tekintettel a 16%-os mértékű súlyossági együttható önmagában a szóban forgó jogsértés jellegével is igazolható, mivel az, amint arra a Törvényszék rámutatott, az említett 23. pont értelmében a legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartozik, és mivel ez a mérték az iránymutatás alapján az ilyen jogsértésekre előírt szankciók skáláján a legenyhébb mértékek között szerepel (lásd ebben az értelemben: 2017. január 26-i Aloys F. Dornbracht kontra Bizottság ítélet, C-604/13 P, EU:C:2017:45, 75. pont).
- 211 Mindazonáltal a megállapított körülmények és a jelen ítélet 209. és 210. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat a jelen ügy körülményei között önmagában nem indokolhatják, hogy a Törvényszék eltekintsen annak vizsgálatától, hogy a bírság összege megfelelő-e a fellebbezővel szemben általa megállapított kapcsolatfelvételek számához képest. Ilyen vizsgálatra volna ugyanis szükség többek között annak értékelése céljából, hogy az e kapcsolatfelvételek korlátozott száma indokolta volna-e a fellebbezővel szemben kiszabott bírság összegének a számára enyhítő körülmények címén engedélyezett 20%-os csökkentést meghaladó további csökkentését.
- 212 A Bíróság már kétségtelenül kimondta, hogy a fellebbező által állított minden egyes enyhítő körülményért még a megalapozottságuk feltételezése esetén sincs szükség automatikusan további csökkentés engedélyezésére, feltéve hogy az összes releváns körülményt figyelembe vevő átfogó elemzés a Bizottság által kiszabott bírságösszeg arányos jellegének megállapítását eredményezi (lásd ebben az értelemben: 2013. december 5-i Caffaro kontra Bizottság ítélet, C-447/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:797, 103. és 104. pont).
- 213 Márpedig a jelen esetben a megtámadott ítéletből éppen ez az összes releváns körülményt figyelembe vevő átfogó elemzés hiányzik, mivel a Törvényszék nem vizsgálta meg, hogy a bírság arányban áll-e a fellebbezővel szemben megállapított kapcsolatfelvételek számával.
- 214 Másodszor a fellebbező nem SIM-csipekhez kapcsolódó jövedelmének figyelembevételére vonatkozó érveit a jelen ítélet 104–109. és a 139. pontjában kifejtett indokok miatt el kell utasítani.
- 215 Következésképpen helyt kell adni az első jogalap első részének és a harmadik jogalapnak – amennyiben a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy az a bírság összegének értékelése során nem vette figyelembe a fellebbezővel szemben megállapított kapcsolatfelvételek számát –, és azokat ezt meghaladóan el kell utasítani.

VI. A megtámadott ítélet részleges hatályon kívül helyezéséről

- 216 A fentiekből az következik, hogy a megtámadott ítéletben a Törvényszék a korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlását illetően tévesen alkalmazta a jogot.
- 217 E körülmények között a megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni, amennyiben a Törvényszék elutasította a Bizottság által a fellebbezőnek a vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentésére irányuló másodlagos kérelmét, és a fellebbezést az ezt meghaladó részében el kell utasítani.

VII. Az elsőfokú eljárásról

- 218 Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikkének első bekezdése alapján, a Törvényszék határozatának hatályon kívül helyezése esetén az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti, ha a per állása megengedi.
- 219 A jelen esetben ez nincs így.
- 220 Tény ugyanis, hogy a vitatott határozatban vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentésére irányuló fellebbezői kérelem olyan ténybeli értékeléseket is magában foglalhat, amelyek az általa – a Törvényszék elé terjesztett harmadik jogalap harmadik része keretében – vitatott azon kétoldalú kapcsolatfelvételekre vonatkoznak, amelyek nem képezték a Törvényszék általi értékelés tárgyát, és amelyek teljes körű megvitatására a Bíróság előtt sem került sor.
- 221 Következésképpen az ügyet vissza kell utalni a Törvényszékhez annak érdekében, hogy az a kiszabott bírság összegének arányosságát a fellebbezővel szemben megállapított kapcsolatfelvételek számához képest értékelje, és adott esetben megvizsgálja, hogy a Bizottság bizonyította-e azon hat kapcsolatfelvétel megtörténtét, amelyekről a Törvényszék nem határozott.

A költségekről

- 222 Mivel az ügyet a Bíróság visszautalta a Törvényszék elé, a jelen fellebbezési eljárás költségeiről jelenleg nem kell határozni.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Bíróság az Európai Unió Törvényszékének 2016. december 15-i Infineon Technologies kontra Bizottság ítéletét (T-758/14, nem tették közzé, EU:T:2016:737) hatályon kívül helyezi abban a részében, amelyben a Törvényszék elutasította az Infineon Technologies AG-nek az Európai Bizottság által vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentésére irányuló másodlagos kérelmét.**
- 2) **A Bíróság a fellebbezést az ezt meghaladó részében elutasítja.**
- 3) **A Bíróság az ügyet visszautalja a Törvényszék elé annak érdekében, hogy az a hatodik jogalapra tekintettel határozzon az Infineon Technologies AG-vel szemben kiszabott bírság összegének csökkentésére irányuló kérelemről.**
- 4) **A Bíróság a költségekről jelenleg nem határoz.**

Aláírások

i — A jelen szöveg 52. és 66. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.